

Ahogy egy román lapból kisebbségi lap lesz

Bukarestben hajbakaptak a lapok. A kormány hivatalos lapja, a „Viitorul” napok óta a leghetlenebb módon acsarkodik a politikailag független román intellektuelek élő lelkiismeretével, a nagy népszerűségnek örvendő, bátorhangú „Adeverul”-al. A naponkénti összecsapás változatos koncertjébe az összes többi lapok is bele-beleszólnak, úgy, hogy ma már az egész bukaresti sajtó irtózatos hangzavarban, kórusban fújja ennek a polémiának csöppet sem kellemes nótáját. Erre a polémiára fel kell figyelniök a kisebbségi orgánumnak annál is inkább, mert ez egyszer a bőrünk fogor kockán. A kétbukaresti napilap miattunk veszett össze, a rólunk, kisebbségekről táplált vélemények különbözősége robbantotta ki ezt a végnélküli konfliktust.

A kormány lapja nagyon találékony a legválogatottabb sértések kitalálásában. Ha valaki a kormány, vagy annak valamelyik intézkedése ellen támad, a hűséges „Viitorul” replikaképen úgy szidkodik és káromkodik, hogy nincs az a kiszolgált huszárörmester, aki pirulás nélkül utána tudná csinálni. Most, amikor az „Adeverul”, Petrescu Comnen sajtónyilatkozatával szemben, a kisebbségek védelmére kelt, dühödten keresgél valami új és hatásos sértő jelzöt, — mert hiszen az „anumita prese”-t már elköptatta az idő — amit az „Adeverul” fejébe vágasson. És a „Viitorul” találékony hírlapírói rá is bukkantak az elviselhető legnagyobb sértésre. „A legperfidebb kisebbségi lap” írják le a legnagyobb örömmel naponta háromszor is, az „Adeverul”-ról.

Es ez a jelző szimbolizálja a legjobban a kormány lapjának a kisebbségi kérdésben való álláspontját. Nem tud nagyobb sértést, mintha egyik legrégebbi és legelterjedtebb laptársára, amelyik becsületes indoktól vezérelve, a kisebbségekkel való igazságosabb bánásmódot szál síkra, a „kisebbségi lap” megbélyegző vádját sütheti rá. Az „Adeverul” azonban nem hagyja magát, továbbra is síkra száll általános elvi szempontjaiért és megállapítja azt, amit mi már régen tudunk, hogy „a „Viitorul”-al lehetetlen értelmesen beszélni a kisebbségi kérdésről, mert ez a lap ha nem szidalmaz, akkor hamisít”. Mert amit a „Viitorul” a hamisítás terén elkövet, az valóban klasszikus példája annak, hogy hogyan nem szabad újságot írni. Az ember valóban nem tudja, bosszankodik, vagy nevesse-e, amikor napról napra olvassa, hogyan ferdíti el a kormány hivatalos lapja a kisebbségi sajtóban megjelent cikkeket és nyilatkozatokat. Milyen furfangos leleményességgel állítja össze egy-egy cikk egymás mellé egyáltalában nem tartozó mondatait, úgy hogy a „hü” reprodukció homlokegyenest az eredetinek ellenkezőjét adja vissza. A regátbla román polgár nem olvassa, mert nem is tudja olvasni a kisebbségi lapokat. Az is, akit jőszán-dék vezet, kénytelen-kelletlen a „Viitorul” görbe tükrén keresztül ismeri meg a helyzetet és hogy ez a görbe tükrön hogyan tudja eltorzítani az igazságot, azt a legjobban dokumentálja, hogy komoly sértésszamba megy, ha valakit kisebbséginek titulálnak.

Az „Adeverul” néhány hónap óta minden szempontból becsületes munkát végez. Önszántából a megméltelyezett lelkek tisztogatására határozta el magát, amikor sorozatos anketókkal a kisebbségi helyzet valódi képével ismer-tette meg a román közvéleményt. Ezebből az anketókból a lap irányítói is nagyon sokat tanultak. Megtanulták más szemzőgből nézni a kisebbségek törekvéseit és küzdelmeit. És mert látták, hogy a felsorakoztatott panaszok özöne jogos és helytálló, perbe szálltak Petrescu Comnennel, a berni követtel, aki büntetőszankciók alkalmazását kívánta a népszöve-téshez forduló kisebbségek ellen. Az „Adeverul” lehetetlennek tartotta ezt a követelést és egy igen egyszerű, világos és logikus mondatban formulázta meg, hogy a büntető szankciók helyett mi volna az állam kötelessége a kisebbségekkel szemben.

— Minek a kisebbségeket megbüntetni, ha a népszöve-téshez fordulnak? — írta az „Adeverul”. Teljesítse velük szemben az állam a békeszerződésben foglalt jogait önszántából, akkor nem lesz okuk, sem joguk a népszöve-téshez fordulni. Ha valaki ezek után is panasz-szal fog fordulni a népszöve-téshez, akkor ám büntessék meg. Addig azonban, amíg a kisebbségek parlamenti képviselőt elszakasztják, míg a választói jegyzékeket ki nem igazítják, egy-

szóval míg a kisebbségek jogos követeléseinek nem tesznek eleget, addig nem lehet megbün-tetni őket, ha az országban nem orvosolható bajait a népszöve-tés előtt panaszolják el.

Lascu nyilatkozik a Világban, hogyan távolították el a román csapatok a Peidl-kormányt

(Budapest, július 6. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A budapesti „Világ” főmunkatársa Zsolt Béla Nagyváradon beszélgetést folytatott Lascu Demeter nemzetipárti képviselővel, aki 1919-ben a román főhadiszállásra volt beosztva, mint magyar belpolitikai szakértő. Az akkori események szem-tanujának érdekes elbeszélését itt adjuk:

— Siettem Budapestre, — mondja Lascu Demeter — de Szolnokon távirati intézkedés várt, hogy a román főhadiszállás képviselőjében vedyek részt egy bizottságban, amelyet a román hadsereg állítólagos hadijogellenes viselkedésének elbírálása céljából küldött ki a pesti entente-misszió. A Peidl-kormány ugyanis feljelentette a román hadsereget az entente-misszióval, hogy Szolnokot, nyílt város léte, ágyúkkal bombáztatta. A vizsgálat három napig tartott és a három nap alatt történt meg a puccs, amely a Peidl-kormányt eltávolította helyéről.

— Azonnal Budapestre siettem, mert román szempontból végzetesnek láttam az ellenforradalom kormányrajtását. Pesten egyenesen felrohantam Holban tábornok szállására és szinte felelősségre vontam, mert politikai kérdésben nélkülem intézke-dett, holott be kellett volna várnia az én tanácsot, aki a főhadiszállás mellé beosztott hivatalos politikai szakértő voltam. Holban tábornoknak hal-vány sejtelve sem volt Magyarország politikai vi-szonyairól. Naivan előadta, hogy megjelent nála egy küldöttség, amely a Fehér Ház megbízásából kérte, adjon számára karhatalmat a Peidl-kormány eltávolításához, mert ez a kormány a bolsevizmust akarja konzerválni, amit a volt népbiztosoknak a kormányban való jelenléte is igazol. Holban a Fehér Ház-at valamely alkotmányos szervezetnek hitte és a küldöttség kérését teljesítette abban a hiszemben, hogy ezzel a régi jogrend egyik szervének tett szol-gálatot. A megjelölt napon körülzáratta két század katonával a miniszterelnökségi palotát és azt a meg-bízást adta a századparancsnokoknak, hogy a Peidl-kormány ellenállása esetén feyveresen is segítségére siethetnek az ellenforradalmároknak.

— Holban tábornok előadását felháborodással hallgattam végig és fokozta ingerültségemet, mikor a magyar kormány hivatalos lapjában az új mi-nisztérium listája mellett mintegy záradékként ol-vastam a román katonai parancsnokságnak Holban tábornok által ellenjegyzett kommunikéjét, amely szerint a Friedrich kormány a román főhadiszállás engedélyével és jóváhagyásával alakult meg.

— Hogy adhatott ki ilyen dokumentumot? — kérdeztem Holbantól, mire a generális másnap az-zal akarta jóvátenni az elkövetett hibát, hogy ugyancsak a magyar hivatalos lapban közzétett egy kommuniké, amely szerint nem akar Magyar-ország belügyeibe avatkozni és számára teljesen közömbös, hogy Magyarországon milyen kormányzat kerül uralomra. Ez a kommuniké azután megbuk-tatta Holbant, mert a román hivatalos köröknek igenis az volt az álláspontja, hogy Romániának elsőrendű érdekei fűződnek a magyar belpolitika további alakulásához. Holbant visszarendelték és a főhadiszállás élére Mosoiu generális került, aki szí-ven nyújtott volna módot arra, hogy a Holban által elkövetett hibát korrigálják. Meg is tettünk

szóval míg a kisebbségek jogos követeléseinek nem tesznek eleget, addig nem lehet megbün-tetni őket, ha az országban nem orvosolható bajait a népszöve-tés előtt panaszolják el.

Imhol ez a magva a bukaresti sajtó nagy konfliktusának, amelynek során az „Adeverul” hasztalan próbálta a kormány lapját jobb belátásra bírni és mindaz, amit elért, csak annyi volt, hogy a kormány lapja mélyszéles megve-téssel sorozta be az „Adeverul”-t a belpoklos-nak hitt kisebbségek közé.

Im így jutott öregségére Costa-Foru, Bacal-basa, Batiaria, Emil Socor, Branisteanu és az „Adeverul” többi munkatársa a mi sorsunkra, a kisebbségi sorsra.

minden elképzelhető, de a Friedrich-kormányt nem sikerült eltávolítani helyéről. Egyrészt, mert már megtalálta kontaktusát a nyugati hatalmak expo-nenseinek egy részével, legfőképpen azonban azért nem, mert a nem kompromittált demokratikus poli-tikai tényezők, amelyeket mi most már Friedrich-hel szemben kormányra akartunk segíteni, ebben a kérdésben nem bocsátkoztak velünk komoly dis-kusszióba.

Lascu ezután elmondotta, hogy a baloldal, amely az antantmisszióban bizott, nem kért román segítséget a Friedrich-kormány eltávolítására. Majd elmondotta azt is, hogy közvetlenül a román csa-patok kivonulása előtt le akarta tartóztatni és Erdélybe akarta hurcoltatni Somogyi Bélát, csak azért, mert előre tudta, hogy a román csapatok kivonulása után borzalmas sors vár Somogyi Bélára. Somogyi azonban megcsesztelte, hogy a román detektívek keresik és megszökött előlük.

— Később, jött Clark — folytatta Lascu. Az ellenforradalom végleg győzött, nyeregbe segítette a reakciót. Ezzel a rezsimmel Bratianu esetleg kibékülhet, mert Bratianu és Bethlen között nagy a kongenialitás, de Románia nagy tömegei soha.

— Miért vár tőlünk a magyar reakció a kisebbségi kérdésben engedményeket? Erdélyben az az iskolatörvény van érvényességben, amelyet a magyar reakció szabott 1906-ban a román kisebbség testére. Egy demokratikus Magyarországgal és egy demokratikus magyar népkisebbséggel szem-ben, — mert az erdélyi magyarság nagyobb része szintén reakciós — erkölcsi obligóban lennünk és talán végrehajtanánk azt a nemzetiségi politikát, melyet támogattuk akkor, amikor a régi Magyar-ország néhány progresszív politikusa a mi érdekünkben vett föl programjába. De így... a román nem-zet megbecsüléséről szóló törvény készül a magyar-ság ellen — a magyar mintára.

— Olvassa el különben Petrescunak, Románia svájci követének a külföldi sajtó előtt tett nyilatkozatát. Petrescu elsősorban is cáfolja a magyar és német lapok híreit, amelyek szerint Bethlen István gróf magyar miniszter-elnök komoly sikereket ért el Genfben, a kisebbségi kérdés területén. Petrescu egyuttal kijelentette a francia, angol és olasz újságíróknak, hogy függetlenül minden egyéb szemponttól, Románia követni fogja a magyar példát és rövidesen tétő alá hoz egy, az ország jóhírnevétől és meg-becsüléséről szóló törvényt, amelyet alkalmazni fognak mindazokkal szemben, akik az orszégről akár belföldön, akár külföldön rágalmatok, vagy olyan természetű híreket terjesztenek, amelyek alkalmasak az ország hitelének aláaknázására.

— Vagy itt vannak az érettségi vizsgák — fejezte be szavait Lascu. — Ön szörnyűkodik, hogy a diákság hetven percentje, sokhelyütt kilencven percentje elbukott a Bukarestből kiküldött vizsgá-ló-biztosok előtt. Az új érettségi rendszer kétségtele-nül nincs minden hiba nélkül, de ha a buktatási szándék célnak is lenne a magyarokkal és a zsi-dókkal szemben, — formailag mégis csak demo-kratikusabb, mint önöknél a numerusz klausus!

A Haggibbor öt éves jubileuma

(Cluj-Kolozsvár, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután ünnepelte meg a Haggibbor nemrég meg szervezett tornászszakosztályának bemutatkozása keretében fennállásának öt éves jubileumát. Az impozánsan szép ünnepély külsőségei méltó és fényes keretet nyújtottak az öt éves évfordulónak. Nagyszámu és előkelő közönség, Kolozsvár zsidó társadalmának színe-java jelen volt az ünnepélyen, egyuttal annak is tanujelét adva, hogy nemcsak a futball az egyedüli sportág, amely a zsidó tömegekben a testedzés számára népszerűséget tud biztosítani.

Az ünnepséget a Haggibbor ifju tornászainak szabadgyakorlati vezeték be. A Márk Antal által betanított plasztikus szabadgyakorlatokat kifogástalan testtartással, precíz harmóniában és ritka fegyelmességgel végezték el. A szabadgyakorlatok ötletes figuráit minduntalan félbeszakította a közönség elismerő tapsvihara. A tornászcsapat tagjai: Márk Antal, Stein Miksa, Diamandstein Andor, Klein József, Stern Miksa, Jakab Henrik, Kappel Ferenc, Moskovitz Ferenc, Kovács György, Mandel Ferenc, Weisz Zoltán és Ernő, Nove, Léwy Ernő, Sámuel Dezső és Hirsch Ernő egyformán szolgálták rá az elismerésre.

Egy komplikált gula bemutatása után Giszkalay János mondotta el ünnepi beszédét. „Nem öt éves jubileumot ünnepelünk most” — mondotta Giszkalay — „kétezer éves évfordulóját üljük meg a zsidó izomérőnek, melynek oly kiváló megtestesítői voltak a zsidó történelem fényes lapjaiból ismert Makkabeusok és vezérik Bar-Kochba.” Mélyszántó beszédnek további során lendületes szavakkal mutatott rá az ünnepély jelentőségére. Méltatta azt a fáradságteljes és nehéz munkát, amelyet a Haggibbor a sportnak a zsidó tömegekben való terjesztéséért és propagálásáért kifejtett és fokozott munkára és kitartásra buzdította az egyesület tagjait.

Ezután a tornászcsapat mutatta be külön-

böző tornaszereken öthónapos szorgalmas munkájának eredményét. A nyugtón, korlátlan és gyűrűhintán mutattak be a tornász csapat ifju tagjai nagy fizikai erőt és ruganyosságot igénylő gyakorlatokat bámulatos ügyességgel. Különösen Márk Antalnak, a tornászcsapat trénerjének és a Haggibbor tornászszakosztály vezetőjének lendületes, vakmerő produkciói váltották ki az elismerés zúgó tapsait.

Az egyes tornaszereken bemutatott gyakorlatok után ismét gulák következtek, majd a tornateremben összegyűlt közönség előtt László Gyula tornatanár, a gyakorlatokat ellenőrző zsüri elnöke, hirdette ki a verseny eredményét. Eszerint a

nyugtón 1. Stern Miksa 12 ponttal, 2. Stein Miksa, 3. Kovács György,
korlátlan 1. Stern Miksa 33.75 ponttal, 2. Moskovitz Ferenc, 3. Mandel Ferenc,
gyűrűhintán 1. Stern Miksa 20 ponttal, 2. Mandel Ferenc, 3. Klein József.

Az eredmények kihirdetése után a Haggibbor nevében dr. Fenichel József mondott lelkes szavakban köszönetet a tornászoknak kitartó munkájukért és szorgalmukért, azután kiosztotta a versenyzőeknek az egyesület által felajánlott díjakat.

Az ünnepély sportbeli része ezzel véget ért. A tornateremben felállított színpadon este tíz órakor nívós műsor szórakoztatta a zsufolásig megtelt terem hallgatóságát. Hihu Irénke, a román opera tagja, Takács Mihály és Virág Lajos, a magyar színház énekesei Puccini, Bizet, Mascagni operáiból adtak elő áriákat tomboló siker mellett. Az énekszámokat Hermann Katica, a fiatal tehetséges zongoraművész nő kíséerte zongorán.

Szépségverseny, tánc és más szórakozások tartották a legjobb hangulatban össze a késő éjjeli órákig a publikumot.

A rendezők, élükön Radó Ernővel és László Jenővel minden dicsőretet megérdemlő munkát végeztek.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Egymillió dunám az új zsidó föld

Vita a spekulációról. A „Geulat Haarec” jelentősége. Milyen a „zsidó” föld?

(Jerusalem, június hava. Az Uj Kelet küldött munkatársától.) Haifában ujjal mutatnak rá egy alig pár hónappal ezelőtt beköltözött emberre, aki azóta többmillió vagyonot szerzett földspekulációval. Ros-Pinában a kolonisták főfoglalkozása: a földközvetítés. Rison le Cionban magas áron adják el a szálló- és narancskerteket telavivi spekulánsok, akik már hozzá is fogtak a gyönyörű kertek kiirtásához. Petach-Tikvában alig egy év alatt száz százalékkal emelkedtek a földárak.

Már a hajón mindenki a „migrás”-ról beszél. A telekről, melyet megvett, vagy meg fog venni. A penziókban csodálkoznak az emberen, aki nem akar földet vásárolni... Munkások összekuporgatják a piastereiket és dunamokat vásárolnak maguknak... Minden hajó hoz magával egy-két rabbit, akik falujuk megbizásából földet vásárolnak. Az arab földesuraknak nincs nyugtuk; egyik közvetítő a másikat adja a kilincset és ma már nem ritkaság a százszázalékos pönalé sem arra az esetre, ha az arab az opcionált, vagy az előlegezett földet nem adná át. Sőt nem egy eset van, amikor az arab örömmel fizeti meg ezt a százszázalékos pönalét, mert még mindig olyan összeget kapott, amely minden reménységét meghaladta. Mindenki vásárol, sőt már az Aguda is, amelynek emberei ellen a legelkeseredettebb hangulat van Palesztinában, mert a legcsunyább spekulációt és árfejhajtást csinálják.

A kolóniakon künn elkeseredéssel beszél mindenki a spekulációról és annak exponenséről: Tel-Avivról. Valahogy úgy tekintik itt Tel-Avivot, mint egy nem Palesztinához tartozó várost. És ebben látszólag, de csak látszólag, van is némi igazság. A mostani bevándorlók nyolevan százaléka, különösen azok, akiket Grabsky lengyel miniszterelnök hirhedt adótörvénye hajt ki, — most Palesztinában, Amerika helyett — Tel-Avivban telepedik le. Persze jiddisül, vagy lengyelül beszélnek, az

asszonyok még a strandon elhordják magukkal hozott toalettjeiket, a lányok még kissé a lembergi, vagy a varsói korzó játékos forgatagában képzelik magukat. De azért lassanként elkopik az idegenből hozott ruha s lekopik a régi máz. Egy-két év s a fiatalság már teljesen megtelik Palesztina szellemével.

Pár évvel ezelőtt még fantasztaszamba ment, aki arról ábrándozott, hogy a palesztinai föld spekuláció tárgya lesz. Akkor még álmok álma volt az, hogy földet nemcsak jótékony-ságból vásárol valaki, nemcsak hazafiságból, de azért, mert „üzlet”. És hozzá: nagyon jó üzlet. Akkor még a báró kolóniáin kívül egyedül a Keren Kajemet vásárolt földet. Akkor még a legfontosabb jelszó a „Geulath Haarec” a föld megváltása volt.

Ma már a „Geulath Haarec” jelentősége egész más lett. Ma már a magántőke a legutóbbi évben legalább a kétszeresét vásárolta meg annak a földnek, mit a Zsidó Nemzeti Alap megvásárolhatott. Pedig ez az alap is sokat vásárolt. Szakértők becslése szerint feltétlen bizonyossággal lehet számítani arra, hogy ebben az évben a magántőke legalább egymillióhétszáz ezer dunam földet vásárol meg.

A föld tehát nem várt mértékben kerül vissza zsidó kezekbe. Ténylegesen az utóbbi idők során több föld került zsidó birtokba, mint az utolsó negyven évben összesen. S hozzá egyre nagyobb és egyre veszedelmesebb mértékű lesz az a földvándorlás, amely egyik zsidó kezéből a másikba adja a földet.

— Nem baj ez sem — mondják igen sokan. — A fontos az, hogy a föld zsidó kézbe kerüljön.

— A chalucok és a hivatalos körök azonban annál élesebben hangsúlyozzák ki, hogy a „föld megváltása” nemcsak annyit jelent, hogy a föld tekkönyvi tulajdonosa zsidó, hanem azt is, hogy ez a zsidó jelleg: nemzeti célokat szolgáljon.

Merchavja mellett egy Blumenfeld nevű nagyon gazdag zsidónak van földje. Merchavja azonban nem tudja legyőzni a maláriát, mert ez a Blumenfeld nevű birtokos nem akarja a saját földjét szanálni. Ha arab terület lenne, a Nemzeti Alap ezt a földet már rég megvásárolta volna. Ezt azonban nem tehetné, mert „a multban csak idegentől vásárolhatott földet, hiszen a már zsidó kézben levő föld amugy is megváltott”. De éppen ez a merchavjai példa bizonyította, hogy nem minden zsidó kézben levő föld szolgálja az otthonépítés céljait. És most már a helyzet az, hogy zsidótól is meg kell a földet vásárolni ahhoz, hogy tényleg nemzeti föld legyen.

A földspekulációval szemben tehát új szerepet, új munkakört kapott az országépítés. Ma már a „föld megváltása” jelentőségét háttérbe szorítja az a szociális feladat, mely a spekulációnak káros következményei ellen küzd. A spekuláció önmagában véve egészséges jelenség Palesztinában. A gazdasági megerősödés, a gazdasági biztonság, a friss vérkeringés tünete. És az egészség talán túlaradó tünete az is, hogy a nemrégén értéktelen föld egyre értékesebb lesz. Csakhogy már értéket jelent ez a föld! A föld értékelkedésének természetes okai vannak s minél jobban halad az országépítés, annál több oka lesz, hogy a föld sokat érjen. De egészségtelen helyzet az, hogy ez a fellendülést nem a zsidó közösség, a zsidó otthon céljait szolgálja, hanem elsősorban mérhetetlenül meggazdagítja az arabokat, másodsorban pedig feléleszti azt a parazita közvetítő kereskedelmet, melynek egyedüli célja a mesterséges értékelés, hogy a differenciát ő vágassa zsebre.

Ennek azután mérhetetlenül súlyos jelenségei vannak. Tel-Avivban például a produktív elemek keresetük 50—60 százalékát kell lakásra, műhelyre elfizetniük. Ez talán az egész világon páratlan jelenség. A legtöbb iparos ott akad meg, hogy nincs tőkéje a lakberre, műhelyre stb. Ma egy emeletes ház építése kevesebbe kerül Tel-Avivban, mint maga a telek, melyre építeni kell. A lakberek olyan magasak, hogy két-három éven belül már behozzák az építési költséget. A házak úgy épülnek, hogy egy-két év múlva fel lehet rá huzni a második-harmadik emeletet, mert közben a házbér fedezi az építési költségeket. Házakat, melyek alig nyolctíz éve épültek, már lebontják, hogy újat, nagyobb építsenek a helyükön. A ház még el sem készült, kívülről még állnak az állványok: de benn már laknak. Nincs három ház egymás mellett, melyek közül legalább egy ne lenne építés alatt.

Olyan jelenségek ezek, melyek az új Palesztina városépítésének problémáját a legfontosabb kérdések közé emelik.

Volt idő, amikor az országépítésnek csak mezőgazdasági iránya volt, amikor a zsidótelepedést csak mezőgazdasági alapon képzelték el, vagy legalább is így irányították. Ez parancsolta azután, hogy a földpolitika irányítója: a Zsidó Nemzeti Alap az utóbbi évek során csak mezőgazdasági megművelésre vásárolt földeket. Tény azonban az, hogy Palesztinának iparilag mérhetetlen jelentősége van és az új bevándorlók legnagyobb százalékban nem a mezőgazdaságban, hanem éppen ipari termelésben és részben közvetítő kereskedelemben akarnak elhelyezkedni. Ha ezer jézan érv szól is amellett, hogy miénk kell legyen a föld, ha Tel-Aviv száz százalékosan zsidó jellegű tönkre is teszi, hogy a város lakossága ma még az arab falvak termeléséből él, letagadhatatlan, hogy a városi település egyre jelentősebb tényezőjévé válik az új Palesztinának.

Es így a feladok élén ma már nemcsak a föld meghódításának nemzeti parancsa is áll, de az a szociális feladat, hogy a megvásárolt földön egészséges élet keletkezzék, egészséges városi iparosság és kereskedelem.

A vajdó ország tehát egy új, nehéz nagy feladattal találta magát szembe. A problémája rideg, a megoldásból hiányoznak azok az érzelmi momentumok, melyek a kolóniak megvalósításában olyan szépen érvényesültek. A gazdasági élet törvényzerűsége áttör az idealizmuson és aki ez ellen vét: maga alá tiporja.

Egy új irányra van tehát szükség a városi földpolitikában. És ez: a városokat körülgyűrűzni nemzeti tulajdonban lévő földekkel, melyeket kis parcellákban ugyancsak örök bérletben kapna meg a kisiparos, hivatalnok, városi gyárban dolgozó munkás. Az országépítés

uj fogalma a „Jerusalem, Tel-Az ezek a kertváro-
nak örök bérlet-
spekulációs terr-
a Zsidó Nemzet-
plexumnak negy-
sod, zsidó ke-
jának mindegy-
már a zsidó kö-
.....

(London, ju-
Az angol-orosz v-
tében, az utóbbi-
Az angol kormány
nagybatalmokat
ellen. A külügy-
lépett az egyes-
latot állította fel-
ják meg a ter-
folynak a német-
a Foreign Office
német dítkök pé-
angol kormány a
egy egységes fro-
Crawford, volt
Gillinghamben és
szakítsa meg a
.....

hog-

Telfes a m-
miniszter

(Szatmár, ju-
től.) Lélekemelő
a szatmári zsidó-
kies lankáján, a
építő bizottsága r-
céljaira megszerze-
kötetel aktusa t-

Az ort, szente-
méje csak az elm-
amikor a szatmári
csoportja ellentmo-
dával munkára t-
sikerült a helybe-
vallási felfogásra
akcióban tömöríte-
a helybeli ort. és
leteket és hitkö-
munkája azkal ny-
zottság elnökül-
Sándor nagybirtok-
a legnagyobb mu-
mai viszonyok kö-
modern zsidó kör-

A kora tavas-
szatmári ort, szent-
val kezdődött és
alapítvány gyűlt
egyenként 40.000
25.000 lejjel. A
mánnal együtt o-
Ezen összeg fede-
között megvásárol-
épülő kórház fel-
az új nyiregyháza
hirü budapesti ép-
alapján Bottyán é-
ják felépíteni Gál-
örzése mellett.

A mai alapkö-
letes tudósításunk
Verőfényes s-
sikerült ünnepség-
ki a zsidóság a k-
részén egy hatal-
szuterént és ugya-
befogadására szí-
lombátörrel díszít-
amelyet körülvesz-
ülőhelyek.
Tizenegyorakos

új fogalma a „schuna“, a városi munkástelepek. Jerusalemben, Tel-Aviv körül most alakulnak meg ezek a kertvárosok, hol két dunam földet kapnak örök bérletbe. És a közeljövő legfontosabb spekulációs terepén: Akkó és Haifa között a Zsidó Nemzeti Alap ennek a hatalmas komplexumnak negyedét vásárolta meg, immár másod, zsidó kézből. A haifai öböl hét zónájának mindegyikében egynegyed rész most már a zsidó közösségé és a teljes területen el-

adás esetén a zsidó alapú az elővételi jog.

Ime így folyik a harc a spekuláció ellen. A harc sikere természetesen attól függ, hogy milyen erkölcsi, de főképen, hogy milyen anyagi erővel tudja a zsidó népi közösség nemzeti vagyonná tenni azt az értékelkedést, mely különben csak az arabok és csak a spekulánsok könnyű zsákmányául esne.

Székelly Béla

Moszkvában halálra ítélték három német diákot

Anglia szovjetellenes blokkot készít elő

(London, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol-orosz viszony a kínai konfliktus következtében, az utóbbi napokban rendkívül kiéleződött. Az angol kormány ma már azon dolgozik, hogy a nagyhatalmak közös akcióra bírja Oroszországot ellen. A külügyminisztérium már érintkezésbe is lépett az egyes államokkal és elsőnek azt a javaslatot állította fel, hogy a szovjetdiplomátáktól vonják meg a területen kívülség jogát. Tárgyalások folynak a német kormánnyal is, amellyel szemben a Foreign Office erősen kihasználja a moszkvai német diákok perében hozott halálos ítéletet. Az angol kormány arra törekszik, hogy Oroszországot, egy egységes fronttal körülzárja és blokkolja. Lord Crawford, volt miniszter, ma beszédet mondott Gillinghamben és felszólította a kormányt, hogy szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést Orosz-

országgal.

Moszkva, július 6. A forradalmi törvényszék halálraítélte Kindermann Woloch és Ditmar német diákokat, akik szovjetellenes összeesküvés vádjára állottak. Amikor a halálos ítéletet kihirdették Woloch ezt kiáltotta latinul a bíróság felé: „Ex toriar aliquis nostris ex ossibus ultor“. (Csontjainkból bosszualló támad.) Kindermann justizmordnak nevezte az ítéletet.

Berlin, július 6. A moszkvai ítélet heves felháborodást váltott ki a német fővárosban. A jobboldali lapok a diplomáciai összeköttetést azonnali megszakítását követelik. Feltűnést kellett, hogy a komoly „Berliner Tageblatt“ szintén azt írja: „Teljesen lehetetlen, hogy egy olyan állammal, amely ilyen bűnös politikát folytat, továbbra is fentartsák az érintkezést“.

„A legutolsó falug jusson el a hír, hogy a zsidókkal a viszony megváltozott“

Teljes a megegyezés a lengyel-zsidó paktum ügyében. Skrzynski külügyminiszter nagyfontosságú nyilatkozata. A lengyel kormány nyilatkozata a cionizmusról

(Szatmár, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lélekemelő ünnepségre gyűlt ma délelőtt össze a szatmári zsidóság az Ékeskert nevű városrész egy kies lankáján, amelyet a szatmári zsidó kórház építő bizottsága röviddel ezelőtt az építendő kórház-céljaira megszerzett és ahol ma ment végbe az alapkövetel aktusa ünnepi keretek között.

Az ort. szentegylet évtizedes kórházépítési eszméje csak az elmúlt tél folyamán válhatott testté, amikor a szatmári jótékony zsidó helygek egy kis csoportja ellentmondást nem tűrő lelkes propagandával munkára bírta a zsidóság vezető köreit és sikerült a helybeli zsidóság vezető reprezentatívai vallási felfogásra való különbség nélkül egy egységes akcióban tömöríteni és a nemes célnak megnyerni a helybeli ort. és statusquo rabbiágokat, szentegyleteket és hitközségeket. Az előkészítő bizottság munkája azzal nyert betetőzést, hogy az építőbizottság elnökekül sikerült megnyerni Cs. Mayer Sándor nagybirtokost, aki családi tradícióhoz híven a legnagyobb munkaszeretettel vállalta és végzi a mai viszonyok között horribilis feladatot, egy nagy, modern zsidó kórház megteremtését.

A kora tavasszal megindult gyűjtési akció a szatmári ort. szentegylet 300 000 lejes adományával kezdődött és a mai napig körülbelül 50 ágyalapítvány gyűlt össze és pedig 40 ágyalapítvány egyenként 40.000 lejel és további 10, egyenként 25.000 lejjel. A jegyzett összeg több kisebb adománnyal együtt cca három és félmilliót tesz ki. Ezen összeg fedezni fogja az 50 holdas Ékeskert között megvásárolt mintegy kétholdas kerttelepen épülő kórház felépítésének költségeit. A kórházat az új nyíregyházi zsidó kórház tervei szerint, nagy-írú budapesti építésszek és orvostanárok koncepciója alapján Botyán és Lipiczky szatmári építésszek fogják felépíteni Gál Jenő szatmári kiváló mérnök ellenőrzése mellett.

A halóságok és a társadalmi egyesületek képvisellete

A mai alapkövetelési ünnepről a következő részletes tudósításunk:

Verőfényes szép idő kedvezett a gyönyörűen sikerült ünnepségnek. Ezer- és ezerszámra tödült ki a zsidóság a kórház területére. A telek nyugati részén egy hatalmas kiásott mélység jelzi a jövő szüretét és ugyanott már munkában van az alapkö befogadására szánt alapfal egy részlete. Mellette lombsátorral díszített emelvény várja a szónokokat, amelyet körülvesznek a százszámra előkészített ülőhelyek.

Tizenegyórakor helyet foglal az emelvényen az

ünnepi bizottság. Elsőnek Grünwald Dávid ort. főrabbi, majd Klein Ignác, a status quo hitközség alrabbija foglalnak helyet. Azután jönnek Cs. Mayer Sándor bizottsági elnök, id. Reiter Mór ort. hitközségi elnök, Schwartz Salamon az ort. szentegylet és Fried Dezső a status quo szentegylet elnökei, Steuer Sándor status quo. hitk. alelnök és dr. Borgida József ügyvéd. Végül a hatóság képviselőiben megjelennek Ferentiu Ágoston polgármester, Dumitrescu rendőrprefektus és Popovici Haralambie szegényes-főnök. Az egyre növekvő közönség soraiban fentartott helyeken helyet foglalnak dr. Pap Zsigmond vármegyei főorvos, dr. Lükő Béla közkórházi igazgató-főorvos, dr. Nestor vezető kir. ügyész, Moys Victor itélőtáblai bíró, a szatmári jótékony egyesületek küldöttségei és sok más közéleti kitűnőség.

Elsőnek Cs. Mayer Sándor üdvözölte a megjelenteket és válaszolja a zsidó kórház megvalósításának körülményeit. A közönség áldozatkészsége és a hatóságok előzékenysége tette lehetővé, hogy a kórház még ez évben tető alá kerüljön. Hiszi, hogy nem lesz hiány a további áldozatkészségben sem és Isten áldását kéri a nemes akcióra.

A vármegye, város és a rendőrség üdvözlöte

Ezután Ferentiu Ágoston polgármester a vármegye prefektusának megbízásából tart üdvözlő beszédet.

— E nap — mondotta — határkő a város fejlődésében. A zsidó kórház felépítése közszükséglet volt és ezért nemcsak a város, hanem az állam is köszönettel van a kezdeményezők és építetők iránt, mert az állam a maga eszközeivel nem képes az összes egészségügyi közintézményeket kiépíteni. Isten áldását kérte a mielőbb megvalósítandó nemes célra.

Dumitrescu rendőrprefektus üdvözölte ezután az építőbizottságot. Elmondotta, hogy négyéves szatmári működése alatt arról szerzett meggyőződést, hogy a közel 20.000 főnyi szatmári zsidóság minztaszerű magaviseletet tanusit és tökéletesen megbízható, munkás, rendfentartó eleme a polgárságnak. Számtalan tanujelét adta ez a zsidóság annak, hogy a jótékony és társadalmi segítés terén is a legnagyobb mértékben áldozatkész. Ez a kórház egy újabb láncszem a zsidók jótékonyágának hatalmas láncolatában és ezért Isten áldását kéri a gyönyörű szociális terv megvalósítására.

Az alapkövetelési ünnepsége

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Grünwald Dávid főrabbi tartott magasroptú avató be-

szédet, amelyben dicsérté az uttörők bátor munkáját, mellyel a kedvezőtlen gazdasági helyzet és ezernyi nehézség dacára emberszeretettől és szívóságtól vezetve, nagy kitartással odáig hozták a kórházépítés régi eszméjét, míg az a megvalósítás stádiumába jutott. Hangoztatja, hogy minden hittestvérnek hozzá kell járulnia az emberszeretet ezen újabb csarnokának felépítéséhez és meleg köszönetet mond az áldozatkész hiveknek, de különösen az építési akciót vezető bizottságnak és elnökének, akik fáradságot nem kímélve, éjjel nappal fáradhatatlanul közreműködnek a nagyszerű intézmény létrehozásán. Végezetül Isten áldását kéri arra, hogy a kórház a szenvedő emberiség javára, az itteni zsidóság és e szép város ékességére mielőbb felépüljön.

Bzután az alapkövetelési ünnepség, amelynek során az ünnepi választmány minden egyes tagja egy régi remekművű ezüst vakolókanal és kalapács segítségével egy egy követ helyeztek el az alapfalba, ahová előzetesen a kórház alapítását tartalmazó héber okiratot helyezték el.

Két katolikus lelkész a zsidó kórházról

Ezután Klein Ignác alrabbi beszélt hatásosan, majd a Szatmári Jótékony Nőegylet képviselőjében Merlák József római katolikus lelkész-tanár tartott üdvözlőbeszédet. A keresztény Nőegylet elismerését fejezte ki a zsidó összetartás és nemes áldozatkészség mai példája felett. Felidézi a zsidóság dicső múltját, amikor a zsidóság templomot épített. Ma, amikor Szatmáron látja a zsidóság azon törekvését, hogy súlyos anyagi áldozatokat hoz egy hatalmas kórház építésére, konstatálnia kell, hogy a zsidók ma is nagy gondolatoknak a hordozói és ha akar-nak, ma is nagystílust tudnak alkotni. Ezért nagyra-becsüli a zsidóságot és Isten áldását kéri azokra, akinek lelkében megfogamzott az építés gondolata, a dolgozókra, ez építőkre és majd ha itt fog állani a kórház mint büszkesége a szatmári zsidóságnak, Isten áldása legyen az orvosokon, ápolókon és betegekben, akik ide jönnek, hogy egészségüket visszaszerezzék. Az összetartás és nemes áldozatkészség példáját visszük el innét, Isten éltesse a szatmári zsidóságot!

A Katolikus Karitászt nevében dr. Lőrincz római katolikus lelkész középiskolai igazgató fejezte ki ezután szerencsekívánatait és a katolikus egyházra hivatkozva, amely kétezer éven keresztül felekezeti különbségre való tekintet nélkül végezte az oktatás és népnevelés munkáját, kívánja, hogy a felépítendő kórház szolgáljon a mai nehéz szociális helyzetben megszorodott szívűeknek megnyugtatóra, ahol összetartás és szeretet lakozik. A Karitászt Isten áldását kéri a nagystíli intézményre és adományát is felajánlja hozzájárulásként.

Dr. Borgida József előbb az Izr. Nőegylet és Népkönyv-egyesület üdvözlőjét tolmácsolja, majd a kórházalapítás történetét mondja el keresetlen szavakban. E kórház létrehozása fanatikus erőt és óriási anyagi erőfeszítést igényel és ezért ünnepi azokat, akik ma pénzt, fáradságot nem kímélve lelkesedtek, dolgoztak, nem csüggedtek és lehetővé tették a régi gondolat megvalósítását. Boldogsággal tölti el a tudat, hogy a zsidóság a rágalmak ellenére bebizonyította, hogy lelkesedik a szépért, a nemesért, itt együtt van a zsidóság mindenféle árnyalata és egymásra talált az áldozatkészségben. Zsidó betegnek félgógyulást jelent, ha zsidó környezetben van, ahol rituális ellátásban részesül, ahol minden zsan nélkül elvégezheti a szokásos imádkozását. Az adakozók megszerezték a jövő élet érdemeit. Az áldozatkészség még nem ért véget, mindenki teljesítse kötelességét.

„A kórház már gyógyított“

Ezután Debreczeni István ref. lelkész a helybeli Lőránffy Zsuzsanna-egyesület nevében tartott nagyszabású üdvözlőbeszédet, amelyben kiemeli, hogy a világháború, az erő, az erőszak ténye itt egy ilyen nemes gyümölcsöt érlelt meg; e kórház gondolatát. Az irgalmas samaritánusra hivatkozva fejtegeti, hogy mindenkin segíteni kell, aki segítségre szorul. Ez a kórház már gyógyított, már épített, gyógyította a szenvedő lelkeket, mindnyájunk lelkét, arra tanított, hogy a lehető legrosszabb viszonyok között is félre lehet tenni minden csüggedést és az emberszeretet művét lehet és kell munkálni.

A beszédek elhangzása után Cs. Mayer Sándor megköszönte a vendégeknek, hogy az ünnep fényét megjelenésükkel emelték és az ünnepséget berekesztette. Ezzel a hatalmas közönség szétoszlott.

(s. m.)

Béketárgyalások kezdődnek Marokkóban

(Páris, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Journal“ jelentése szerint a francia és a spanyol kiküldöttek és Abd el Krim marokkói felkelővezér között megindultak a nyilvános béketárgyalásokra vonatkozó tanácskozások. A békefeltételek között szerepel Abd el Krim követelése a riff-kabil közigazgatás autonómiájára vonatkozólag. Ezenkívül a francia zóna határát visszatolják az Urege folyó völgyébe. A kezdődő tárgyalások, bárha sok nehézséggel kell megküzdeniök, azt a reményt keltik, hogy a marokkói háborút sikerül mielőbb befejezni.

Kantonban kikiáltották a szovjetet

(London, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Foreign Office-höz távirat érkezett, amely azt jelenti, hogy Kantonban kikiáltották a szovjetet. Az új államforma már meg is alakult és a szovjetkormány, amely tizenhat népbiztosból áll, átvette az uralmat. A népbiztosok közül ketten ismert kommunista vezetők. Amennyiben ez a hír megfelel a valóságnak, úgy bekövetkezett a távolkeleti politikában az a helyzet, amelyet Szovjetország el akart érni. Kanton Kína legnagyobb déli tartományának fővárosa és bolsevizálása annál jelentőségteljesebb, mert nem esik messze Indiától, ahová a megindult bolsevizálási folyamat könnyen átcsaphat. Ezek az eshetőségek könnyen érthetővé teszik Anglia ujonnan kezdődő oroszellenes akcióját.

Letették a szatmári zsidó kórház alapkövét Három és félmillió lejt jegyezték a kórház céljaira. A hatóságok és a társadalmi egyesületek szolidaritása

(Varsó, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy a lengyel kormány és a zsidó kisebbség között kötendő paktum tekintetében az egyes zsidó frakcióknál nézeteltérések merültek fel. Mint a legújabb táviratok közlik, ezek az ellentétek elsimultak és az egyezményről kiadandó deklarációt az összes zsidó pártok egységesen fogják megfogalmazni és aláírni.

Részletes távirataink a következők:

Skrzynski külügyminiszter és Grabski közoktatásügyi miniszter, egyrészt dr. Reich és Tohn zsidó képviselők, másrészt, a lefolytatott legutóbbi tárgyalás során megállapodtak abban, hogy a lengyel-zsidó egyezményről kiadandó deklarációnak a nemzeti kisebbségekre vonatkozó részét bizonyos tekintetekben módosítani fogják, anélkül azonban, hogy ez a módosítás a deklarációnak a zsidó klub többsége által történő ratifikálását veszélyeztetné.

A cionista központi tanács, amely legutóbbi ülésén a lengyel-zsidó egyezségi tárgyalásokkal foglalkozott, végül teljes egységre jutott ebben a kérdésben. A deklaráció szövegét valamennyi cionista csoport elfogadta, azzal a kikötéssel, hogy a kisebbségi klauzulára vonatkozó szempontjait a nyilvánosság tudomására hozzák.

A zsidó klub is vasárnap a késő éjszakai órákig amáncskozott és ez alkalommal a képviselők meg egyeztek abban, hogy

a deklarációt elfogadják és megbízzák dr. Reich és dr. Tohnt, hogy a kormányval megkezdett tárgyalásokat befejezzék

A lengyel-zsidó megegyezésről Skrzynski külügyminiszter ma kijelentette, hogy a megegyezés létrehozása tőle indult ki. Az eddigi állapotokat nem lehetett tovább fentartani és a megegyezésre az egész ország érdekében feltétlenül szükség volt.

— Ezek után — mondotta a miniszter — a lengyel és a zsidó társadalom is ki kell hogy béküljön egymással. El kell ismernünk, hogy

az a viszony, amely egyrészt a kormány és a lengyel társadalom, másrészt a zsidó lakosság között fennállott, nem volt normális.

Lengyel részről állandó bizalmatlansággal viselkedtek a zsidók iránt, aminek mindenféle következményei támadtak. A zsidók viszont szkeptikusak voltak velünk szemben. Ez az állapot magyarázza azt, hogyha valamelyik lengyelországi kisebbség panasszal élt a kormány ellen, a zsidókat mindig az oldalukon tudták, ha nyíltan nem is állt melőlük. És ne felejtjük el azt sem, hogy a zsidó képviselők a sejmben nemcsak ezzel, vagy azzal a kormánnyal, hanem mindenféle lengyel kormánnyal szemben ellenzékben állottak, ami azt a látszatot keltette, hogy a zsidók általában a lengyel kormány ellen vannak. Ez a helyzet tarthatatlan. A zaidóknak meg kell változtatniuk taktikájukat és bizonyosságot kell adniok arról, hogy hű állampolgárok.

— Szerintem — folytatta a miniszter — nem lényeges a tárgyalásokra nézve, hogy erről, vagy arról az oldalról milyen koncessziókat tesznek. Nekünk a zsidó szavazatokra nincs szükségünk. Felölem a zsidók a kormány ellen szavazhatnak, vagy éppen meg is uktathatják. Amiről szó van, az pszichológiai momentum. És ennek mindkét részről meg kell változnia.

— Az új viszony, amely az egyezmény folytán kialakulóban van, rövidesen kifejezésre kell hogy

jusson a zsidók részéről abban, hogy az Egyesült Államokba teendő utammal, valamint a nem-sokára Varsóban megtartandó népszövetségi ülésen szemben hogyan viselkednek. Másrésztől azonban a lengyelek is adják bizonyosságát a helyzet megváltozásának.

A legutolsó faluig, a legkisebb parasztkunyhóig, jusson el a hír, hogy a zsidókkal a viszony megváltozott.

Uj atmoszférát kell teremtenünk. Sztaniszlav Grabski kollegám elhatározta, hogy a lengyel nemzeti újságokban cikksorozatot kezd az antiszemitizmus ellen. Egyebekben pedig

a kormány hivatalos uton értesíteni fog minden állami tisztviselőt és minden vezetőt arról, hogy a jövőben a zsidókkal másképp kell bánni.

— Egyes lapok — mondotta tovább a miniszter — igyekeznek úgy felfogni a megegyezést, hogy a zsidók csak bizonyos kedvező feltételekért voltak hajlandók lejárulni, amiből viszont az következik, hogy eddig nem voltak azok. Ezek a lapok azonban elfelejtik, hogy ugyanez illik a kormánnyra is. De a kormány megígéri, hogy ezentul más politikát fog folytatni a zsidókkal szemben. Ezáltal beismeri, hogy eddig antiszemita politikát folytatott. Meg kell értenünk, hogy nem formulárról van többé szó, hanem a kölcsönös bizalom helyreállításáról.

A megegyezés — mondotta végül a miniszter — ne csupán a kormánnyra, hanem az egész lengyel népre vonatkozzék. A paktum a legelső néprétegekig be kell hogy vigye az új szellemet. Mihelyt a tárgyalások formálisan is befejeződtek, új korszak kezdődhet meg a lengyelek és a zsidók viszonyában. Természetesen sok függ a politikai iskolázottságtól.

Ezzel a nyilatkozattal egyidejűleg Skrzynski külügyminiszter

a lengyel kormánynak a cionizmussal szemben elfoglalt álláspontjáról

a következő deklarációt intézte, a kormány nevében, Nachum Szokolovhoz, a cionista végrehajtóbizottság elnökéhez:

Tisztelt uram

Hivatkozással varsói tartózkodására és arra a referátumra, amelyet ön ezalkalommal Palesztina mai helyzetéről és fejlődéséről az angliai mandátum értelmében a lengyel kormánnyal közölt, van szerencsém tudatni önrel, hogy a lengyel kormány élénk érdeklődéssel kíséri a cionista szervezkedés fejlődését, amely a nemzeti egyéniség, továbbá a zsidó kultúra kifejlődésére és a történelmi alapokhoz való visszatérésre irányul.

Abban a meggyőződésben, hogy ez a munka, amely az emberségesség szellemében folyik, a Palesztinában élő idegen nemzetiségek jogait és érdekeit, nemkülönben az ottlévő és az összes keresztény nemzetek előtt drága szenthelyeket nem fogja sérteni, a lengyel kormány a népszövetségi határozataim belüli és összhangban a kisebbségi szerződésekkel, erkölcsileg támogatni fogja ezt az értékes munkát, amelyben a kulturális fejlődés és a béke egyik biztosítékát látja.

Varsó, 1925. július 1.

Al. Skrzynski

Varsó, július 6. Szombat este Grabski miniszterelnök ünnepélyes audiencián fogadta a parlament

zsidó tagjainak küldöttségét. A küldöttség nevében Reich elnök kijelentette, hogy a zsidó képviselők Lengyelország integritásának és a lengyel állam érdekeinek alapján állanak és a parlamentben az állam belső konszolidációjának politikáját fogják támogatni a külön zsidó érdekek védelmével egyetemesen. Grabski miniszterelnök válaszában örömet fejezte ki a nyilatkozat felett és kijelentette, hogy a kormány várja a zsidó képviselők támogatását a belső konszolidáció és az ország pénzügyi és gazdasági újjáépítések érdekében. A kormány figyelemmel lesz a zsidó lakosság kulturális szükségletei iránt.

Amzel utóda Stern Sámuel étterme

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.

Ujjonnan átalakítva megnyit. Abonenseket, és megnagyobbítva társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

Ha művészi kiváló sa-, vas- vagy réz- butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse sajnálja az utat megnyit. SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRESZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit, asztalosok turnuszokéit legolcsóbban itt szereshetik be

Rendkívüli alkalom!

Előrehaladt nyári
idény miatt összes
árak nagy árle-
szállítással
eladásra
kerül-
nek
az

AU PRINTEMPS

ezelőtt „Missir“ nagyáruházában
Str. Memorandului (Unio-u) 11.
Cluj.
Lloyd 3246

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mel ett készít elő közp. iskolai magánvizsgákra, érettségi vizsgákra, vidéki tanulókat is.

Budapest, VII, Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

* Románia legnagyobb hiteltudósító irodája a „Gyáripár“ Hiteltudósító, mely elsőrendű összeköttetéseivel fogva precíz, megbízható információval szolgál Európa bármelyik cégéről. Minden hitelezőnek fontos, hogy a Gyáripár Hiteltudósítótól kérje információit. Gyáripár Temesvár, Postafiók 34.

Ha
mint
kiler
kán
s a
gülv
a sel
bues
irja
párba
az él
is ku
mert
külön
egyik
Róku
embe
érdek
—
ütött
az an
láz a
szállt
valah
egym
élette
iskola
a biz
öngyi
gukba
vagy
sere
azonb
nincs
tására
ponyo
vashat
modna
dul el
baj k
kosság
felejt
zép-é
a leg
a feke
iskolák
pofon
ideálj
a szem
csülete
— Ez
zött az
aki ne
ezelőtt
évia k
a lejár
rotváva
19 éves
a meg
lei az
kötötté
hogy t
helyett
beleszer
aztán a
a sor,
sott Cr
génye v
Stern C
a bues
kockát
minden
teljes n
végreha
hogy ka
ugysem
sége. K
leit és
revezett
vel a ho
délben
sem jut
ligetbe
barátai
varog.
— Mik
zonyitvá
vonták,
rossz v
megmut
nevét és
az értes
ték taná
akarták
dig, ha
a dolog
Stern G
kozott és
a Horán
azonban
volt az u
felmerült
kis ravat
szülődet
azonban
a bizony
hozni, an
kal eloda

A küldöttség nevében egy zsidó képviselő és a lengyel állam és a parlamentben az ak politikáját fogják ekek védelmével egyek választában örömet t és kijelentette, hogy viselők támogatását a ág pénzügyi és gazda- A kormány figyelem- kulturális szükségletei

tóda
ámuel
me
piac-tér 7. sz.
gill. Abonenseket, társas estés- olosón vállalom.

ngorát
helyre és tekintse
s RÉTI
ESZV.-TÁRS. butortermék, csicsóban itt szerethetik de

alkalom!
nyári
összes
árle-
sal
ra
EMPS

yáruházában
(Unio-u) 11.
Lloyd 3246

mintézet
s legjobb elő-
Tejjes anyagi
it elő közép-
ra, éretl-
tanulókat is.
84. Tel. I. 124-47.
b hiteltudósító iro-
udósító, mely első-
a precíz, megbízható
a bármelyik cégéről.
gy a Gyáripár Hitel-
yáripár Temesvár,
2

Terjed az amerikai párbaj a diákok között

— A Magyarországi tudósítójától —

Hétfőn este a Városligetben — mint megirtuk — Stern Géza tizenkilencéves reáliskolai tanuló nyakán és a kezén felvágta az ereket s a vérvesztéséig teljesen legyengülve támolygott haza. A házbeliek a sebesült fiatalember zsebében egy bucsulevelet találtak, amelyben azt írja Stern Géza, hogy amerikai párbaj miatt kénytelen megválni az élettől s kéri a szüleit, hogy ne is kutassanak a párbaj oka után, mert az titok. Alkalmunk volt a különös esetről Stern Gézának egyik tanárával beszélni, aki a Rókus-kórházba szállított fiatalember multjáról a következőkben érdekes dolgokat mondotta el:

— Utóbbi időben furcsa divat ütötte fel fejét az ifjúság körében: az amerikai párbaj. A virtuskodási láz a háború óta még jobban megszállta a fiatal generációt, mint valaha. Ma már nem is annyira egymással virtuskodnak, hanem az élettől, ha nem konvenniál nekik iskolába járni, s az év végén rossz a bizonyítvány, akkor legfeljebb öngyilkosok lesznek, gondolják magukban. A legkisebb veszekedés, vagy pedig szerelmi harc eldöntésére a párbajt választják, mivel azonban sem pénzük, sem fogalmuk nincs a párbaj mikénti lefolytatására, azért az egyszerűbb és a ponyvaregényekben oly sokszor olvasható amerikai párbajhoz folyamodnak. Ilyen eset számtalan fordul elő, mire azonban eljön a párbaj következményének, az öngyilkosságnak az ideje, addigra el is felejtik. Ez a divat főleg a közép- és felsőbbiskolás fiuknál hódít, a legtöbbször a zsebében ott vannak a fekete golyók, hogyha netán az iskolában vagy a ligetben az első pofon elesattak, vagy valamelyik ideáljára a másik rá meri vetni a szemét, úgy kéznél legyen a becsületet megvédelmező golyó.

Ezek között a virtuskodók között azonban akadt egy naiv fiú, aki nem felejtette el a két évvel ezelőtől kihuzott fekete golyót. Két évig készült és mire bekövetkezett a lejárati napja, addigra elvágta borotvájával a nyakát. Stern Géza, a 19 éves reáliskolai tanuló volt ez a meggondolatlan gyerek, akit szülei azért küldtek a fővárosba és költözték rá az utolsó fillérjüket, hogy tanulhasson, ő pedig tanulás helyett a legelső 16 éves kislányba beleszeretett, aki utáta akadt. Jött aztán a vetélytárs. Harcra került a sor, majd az éppen akkor olvasott Crocker vagy Curz Mahler regénye szerint az amerikai párbaj. Stern Gézának a sorsa, ahogy azt a bucsulevelében megírta, a fekete kockát adta a kezébe. Ettől kezdve minden gondolata becsületének teljes megvédelmezése és a halál végrehajtása volt. Ugy gondolta, hogy kár már most iskolába járni, ugysem lesz az érettségire szükség. Kimaradt az iskolából. Szüleit és hozzátartozóit úgyesen félrevezette, minden reggel könyveivel a hóna alatt pontosan elment és délben hazajött és így senkinek sem jutott az eszébe az, hogy ő a ligetbe szerzett nem éppen előkelő barátaival valahol az utcán csavargott.

Mikor aztán eljött a félévi bizonyítvány ideje s a szülei kérdőre vonták, azzal védekezett, hogy rossz volt és nem merete otthon megmutatni, alahamisította az apja nevét és úgy adta vissza. A szülők az érettségi előtt álló fiút nem merték tanárai előtt feljelenteni, meg akarták menteni a kiesapástól. Pedig, ha akkor utána néztek volna a dolgoknak, látták volna, hogy Stern Géza még csak be sem iratkozott és még csak nem is ismerik a Horánszky-utcai iskolában. Így azonban egy fél évig ismét szabad volt az ut, azt a kis gyanút, ami felmerült a szülőknél, sikerült egy kis ravaszsgal eloszlatni és készszerűlődetett tovább a halálra. Most azonban eljött a maturalás ideje és a bizonyítványt haza kellett volna hozni, amit aztán újabb csalásokkal elodázni nem lehetett. Aznap,

amikor otthon várták a bizonyítvánnyal, kiment a ligetbe s bátujának borotvájával elvágta a nyakát. De most is vigyázzon arra, hogy ne legyen halálos a seb, hogy felgyógyulhasson és mint az amerikai párbaj hőse ily módon meg-

védelmezett becsületével élvezhesse majd a dicsőséget.

Még csak annyit, hogy értesülésünk szerint Stern Géza állapota egyáltalában nem súlyos s az amerikai párbaj ifjú hőse a kórházat rövidesen elhagyja.

Levente-versenyek a végeken

— A Magyarországi tudósítójától —

A XVI. században, a török hódoltság viharai alatt már-már kialudt a nemzeti lélek. Csak a végvárakban s a végekhez közelebbi kastélyokban pislákolott tovább a régi magyar kultúra. Ide szorult és itt virágzott tovább a nyelv, viselet, művészet, szóval minden, ami nemzetit egy fél-évezred kiteremtelt.

Valahogy így van ez ma a csonka országban is. A magyar kultúra kínesei a fővárosban vannak ugyan leraktározva, de igazi nemzeti élet csak a végvidékeken pislákol. Csak a csonkamegyékben van igazi színe és mélysége a nemzeti mozgalmaknak. Itt fogamzik meg leghamarabb minden olyan szervezkedés, mely a jövő felé mutat. Ez látszik a Levente-mozgalomnál is. Vas, Zemplén, Bihar, Hajdu megyékben jelentek meg először a leventék. Ezekben a megyékben fejlődtek ki az egyesületek legszebben. A nap-nap után beérkező tudósításaink is innen számolnak be a legjelentősebb ünnepekről.

A csonkamegyékből terjed a mozgalom lépésről-lépésre befelé az ország megromlott szíve felé.

A tizenhat vármegye szervezkedéséből messze kiemelkedik a vas megyei Levente, mely több mint kétszáz egyesületet szervezett meg eddig. Ez az egyetlen megye az országban, ahol minden osztálykülönbséget félretéve, a mágnásságtól a legszegényebb rétegekig egyforma lelkesedéssel és áldozatkészséggel vesz részt a lakosság a mozgalomban s a földbirtokosok nagy anyagi áldozatokat hoznak érte falukban.

Vas vármegye testnevelési bizottsága Kapi Béla ev. püspök, Boda János dr. püspöki helynök, Szegedy Ensch Sándor báró, Pető Ernő dr., Szentmártoni Radó Lajos, Schaffer Emil dr. ügyvéd, Horváth Kálmán dr. alispán, Huszár Mihály apátplébános, Czant Hermann főtanácsnok, Cziráky György gróf, Barabás István, Grábler Viktor, Steiner Miklós főgimn. igazgató, Szunyogh Gáspár bencés tanár, Tulok József tb. főszolgabíró tagokkal vasárnap rendezte ezévi nagyszabású versenyét a szombathelyi SzeSE pályán. A tizenegy legkülönb egyesület mintacsapatai vettek részt a versenyben: Bucsú, Nagy-csömöte, Ölbő, Nick, Csánig, Alsó-szeleste, Kemencsma, Csérvölgy, Vasszentmihály, Hidashollós és Pinkamindszent. Résztvett ezenkívül a MÁV

és a szombathelyi leventecsapat. Reggel fél nyolckor kezdődött a századok gyülekezése a külön leventetáborban. Tóth József dr. prelátnak-kanonok tábori-miséjét, Magasy Sándor evangélikus lelkész istentiszteletet tartott. Az előversenyek után délután kezdődött meg a tulajdonképpeni verseny. Százhatvanhat színesebbnél-színesebb csapat vett részt a katonazenekarral és együttesen énekeltek el a Híszkegyet, majd Huszár Mihály apátplébános intézett beszédet a hatalmas tömeghez:

— Hála Istennek, — mondta többek között — hogy a történelem szövevényében nem Benesek, Pasicsok és Clemenceauk ülnek, a helyzet meg fog változni, megváltoztatja az új, gerinces ifjúság.

A magyart sem a tatárjárás, sem a török pusztítás nem tudta leverni, a világháború vérzivatarjait is ki fogjuk heverni. A magyar fa az akácia, jelképe a magyar nemzetnek. Az akáciát megfoszthatják ágától, de új élet sarjad ki belőle.

A templomi eszendben elhangzó beszéd után Tompa Kálmán szavalta el a leventékhez írt versét. Aztán csak a négy első helyezett, a csánigi, sítkei, hidashollói és pinkamindszenti századok és a közigazgatási hallgatók csapata maradtak a pályán s felváltva mutattak be szabad- és tüzoltógyakorlatokat. Ezután a közigazgatási hallgatók versenyével párhuzamosan az atlétikai verseny folyt.

A győztes Csánig község lett 23 ponttal, Pinkamindszent és Sítke 16-16 pontot kaptak.

Ugyanezen a napon szentelték fel a sárvári leventék zászlaját. Az ünnepélyre az összes sárvári egyesületek felvonultak. A sűrű eső elől a tömeg a római katolikus templomba volt kénytelen menekülni. A szentmisén a Dalos Egyület és a Római Katolikus Legényegylet daikora énekeltek. Itt is Huszár Mihály apátplébános, a vas megyei mozgalom egyik lelke, intézett beszédet a leventékhez, utána az evangélikus templomba mentek át, ahol Varga József evangélikus lelkész áldotta meg a zászlót. A polgári iskolában Huszár Károly nemzetgyűlési alelnök intézett beszédet hozzájuk:

— A levente — mondotta beszéde végén — olyan nagy nemzeti erő, hogy magától szét fogja nyomni a körülötünk lévő ellensége vagyírút. Leventék, nemcsak az a életok, hogy a futballpályán rugátok minél több gólt, hanem majd ha kell, gólt fogtok rugni a kismamát kapujába is.

Majd bevették a zászlószegeket. A zászlóanya Izabella bajor királyné, királyi herceggasszony volt, kit Masák Mihályné helyettesített. A vármegye összes előkelősége és mánásai szegeket vertek a zászlóba s a legényegylet koszorúzta meg. Délután négy órakor cserkészek felvonulásával megkezdődött az ünnepség az épülőfélben levő sportpályán. A hirtelen keletkezett zápor miatt elmaradt a fogadalomtétel s felvonulás után egyenesen a futballmezőt tartották meg.

Csonka Bács-Bodrog megye levente-vándordíját bácsalmási leventék nyerték meg. A győztes egyesület most színes ünnepség keretében szentelte fel az új egyesületi zászlót. Szombaton, az ünnep előestéjén lampionos menet vonult, hatalmas tömegekkel, a leventecsapatok vezetésével Teleki Józsefné grófné zászlóanya kastélya elé. A Bácsalmási Dalkör szerenádát adott, majd Gálffy Ferenc dr., a leventeegyesület elnöke üdvözölte a grófnét, aki a vezetését és a dalárdát beinvitálta házába.

Vasárnap reggel hangos zenésző verte fel Bácsalmást. Katonás rendbe felsorakozott oszlopok jártak utcáról-utárra zenés ébresztővel. Vadonatúj ruhába öltözött, fénylősisaku tüzoltóság jött az élen a tüzoltózenekarral. Mögöttük egy lovasbandérium mozgott Száhl Lőrinc vezetésével, a polgáristák is kivonultak, ott volt a bajai mintaszaksz is. A Szent János-uton aztán felakoztak. Kilenc órakor fehérruhás lányok füzére között megjelent Teleki grófné Teleki József gróf földbirtokossal és Alfréd Béla dr. ny. képviselővel. A megye részéről Scherer Rezső főjegyző, Rittinger alispáni titkár, testnevelési előadó, Koller Oszkár főjegyző és a bácsalmási járás községeinek kiküldöttjei érkeztek meg. Huszár Aranka eszokrot adott át a zászlóanyának és a menet megindult a sportpálya felé. Ott Amon Pál dr. kalocsai prelátnak mondott tábori misét, majd felszentelte a zászlót és átadta a zászlóanyának. A grófné néhány keresetlen szóval vette át. Gálffy Ferenc dr. beszéde után megtartották az ünnepélyes fogadalomtételt. Délután nagy atlétikai verseny volt, mely alatt Sáfrán István népművelési titkár intézett beszédet a közönséghez. A díjkiosztáskor kitüntetésbe részesültek Szabó D. Béla és Leszick Sebestyén oltatók. A levente-pályát Rasztik Bálint ipartestületi elnök rendezte Pintér Mihály vállalkozó és id. Prachár Vilmos segítségével.

LELTÁR UTÁNI RENDKIVÜLI AJÁNLAT!

KIZÁRÓLAG JÓ MINŐSÉGŰ NYARI MOSÓKELMÉKBŐL

Legfinomabb divat eponge 100 cm széles.....	55.000
Gyönyörű mintájú cérnagrenadin 100 cm széles.....	
Mintás vagy csikozott cérnamarocain 100 cm széles.....	
Legujabb mosó tussor 100 cm széles.....	
Legszebb mintájú liberti satén 90 cm széles.....	

STERN JÓZSEF RT. KÁLVIN-TÉR 1

Hogy foglalták el a kommunista diákok a párisi kínai követség palotáját?

Páris, június hó (A Magyarországi Tudósítójától)

Mikor éjjel után elhagytuk a kínai követség palotáját, ahol Cseh Long öccselenciaja, a mennyei Birodalmi párisi követe és felesége fogadtak vendégeiket, egy szmokingos urba ütköztünk. Kínai barátunktól tudtuk meg, hogy a kései vendég a Babylon-utca területének rendőrkapitánya volt.

A követség nagyon jó viszonyt tart fenn a rendőrséggel — fordultunk barátunkhoz, aki öccselenciajának bizalmasa és iskolatársa, még abból az időből, amikor valamelyik kínai iskola padjain tanulmányozták a többezer éves bölcseleteket.

Fordítva, a rendőrség tart fenn nagyon jó viszonyt a követséggel — hangzott a válasz.

A francia köztársaság rendőrsége igen nagy súlyt helyezett mindig az idegen államfők és azok képviselőinek biztonságára és az azokkal való érintkezésre. Ez a derek kapitány még most is büszke arra, hogy 1896-ban II. Miklós orosz cár párisi ragyogó bevonulása alkalmával, mint fiatal rendőrtiszt, ő tartotta fenn a rendet a Champs Elysées-n. Most is állandóan posztoltat egy rendőrt a követség őrzésére. A kapitány ur nagyon félti az ő diplomáit. Pedig itt igazán senki se zavarja a követség nyugalmát.

A nagy vesztibül nyitva hagyott ajtaján még láttam, amint a kapitány barátságosan megrázta Cseh Long öccselenciaja kezét.

Aznap éjjel még egy kis autósétát tettünk a modern Babylon elesendesült utcáin. Kínai barátom olyan tökéletesen beszélt a franciát, hogy a legravaszabb párisit is meggyőztette. Amióta a Sorbonne-on megkezdte jogi tanulmányait, egészen európaiasodott. A típusa a modern civilizált kínainak. Egyébként járt Magyarországon is és ismeri multunk dicsőségét és jelenünk siralmait. Ismeri nyelvünk és eredetünknek kérdését és a kínai-magyar rokonságról egy izzig-vérig párisi sablonos érdeklődéssel beszélt. A politikai kérdésekről igen óvatosan nyilatkozik, helyesebben elkerüli azokat. Egyébként baloldali világnézeti és szabadgondolkodó.

A modern kínai nemzedék az európaiasodással kiszakította magát a konzervatívizmusból. Pedig milyen csábító lehet újraálmódni évezredek álmát és beletemetkezni világok bölcsességébe. Az idők járását megőrizni az emberi gyarlóságok határainban! De kínai barátunk külsejében egész forradalmat tükrözött vissza és már fizikailag is áthasonult európai kollégáihoz. A nagy szalonban tulnyomólag történelmi stílusú francia butorokat találtunk és hiába kerestünk egy eldugott sarkot, ahonnan sarkányok, kilínék és főnixmadarak hozták volna felénk a régi Kína üdvözlését. Még csak madárfészekre se akadunk az elegáns büffében, amely roskadozott a petti-fouroktól, a cukrozott gyümölcsöktől. Pészgo és Sandmannportó. És természetesen jazz-band. Csak a követség hölgyeinek drága selyemruhái, amelyeket ezeréves divat formált magának, juttatta eszünkbe, hogy a mennyei Birodalmi követségének estélyén vagyunk. Ugy látszik, az óvatos francia rendőrkapitánynak mégis igaza volt!

Mult vasárnap délután a Babylon-utca csendes követségi épületét a párisi kínai kommunisták és nacionalisták egy csoportja egy hadiesinnel hatalmába kerítette! Mintegy husz autótaxi érkezett feltűnés nélkül a követség elé. Az első vendégek a házmaster fülkéjét szállták meg, a házmastert mozdulatlanul a kényszerítették és elvágták a telefon-vonalat. A következők magának a követségnek az épületébe hatoltak be, tovasiklottak a folyosókon, körülkuszta a kertig. Így jutottak el Cseh-Long öccselenciajának dolgozószobájáig. Mikor már est teljesen körülvették, akkor be-

nyomták a követ ajtaját és a meg-hökent, tiltakozó diplomata elé egy készenálló távirati szöveget, egy a Quai d'Orsay-hez intézett jegyzéket és a francia sajtónak szánt nyilatkozatot terjesztettek aláírás és a követség pecsétjével való hitelesítés végett.

Az én kínai barátom, aki mintegy husz évvel ezelőtt került a Sorbonne-ra, a kínai nacionalizmus céljait egy polgári radikális és szabadkőműves világnézet keretébe illesztette be. Azok a kínai diákok, akik most tanulnak Párisban, ezt a keretet még kiterjesztették a kommunizmus felé. A párisi kommunistáknak egyik legmegbízhatóbb idegen légiónja az itt élő kínai diákok és munkások. Moszkva nem is hanyagolja az őket és a francia pártszervezet Zinovjev külön utasítására igen nagy gondot fordít ezeknek az elemeknek állandó forradalmasítására. A párisi szovjet követség minden hivatalos ígéret ellenére se tudta magát visszatartani, hogy ezt a propagandát ne támogassa — nyíltan is. A követség első titkára Volin, mintegy két hónappal ezelőtt maga is felszólalt a kommunista kínai diákok ülésén a kommunista katechetikus magyarozatával. Ebből a párisi sajtó nagy botrányt csapott, aminek vége az lett, hogy Moszkva kénytelen volt a kévéssé óvatos titkárát visszahívni.

Su Long Tion, Liu Kun (a neve majdnem úgy hangzik, mint Bela Kun), Cseug Kon Csing fiatal kommunista-nacionalisták tehát behatoltak társaikkal együtt a miniszter dolgozószobájába és ott a mennyei Birodalmi rövid, de kifejező szövegével meggyőzték a követet, hogy az eléje terjesztett nyilatkozatot írja alá. Ezekben tiltakozás foglaltatott a jelenlegi kínai eseményekkel kapcsolatban az európai hatalmak imperialista politikája ellen és egy üdvözlő nyilatkozat a forrongó kínai munkás- és diákszervezeteknek. Eríthető, hogy a követ nem volt hajlandó egy ilyen nyilatkozatot nevével és méltóságával fedezni. A fenyegetések hatása alatt és annak meggondolása után, hogy az így kicsikart nyilatkozatnak ugy sinec értéke, végül is enged, miután a rendőrséggel és a külvilággal való összeköttetés lehetősége teljesen megszűnt. Az Eg fiai teljesen megszállták és körülvették a követséget.

Cseh Long öccselenciaja, aki a világ eseményeit abból a megértő nyugalommal és megbocsátó türelemmel nézi, amivel évezredek bölcsességének tanulmányozása tölti el az elméket, különben is óvakodott volna a párisi rendőrséget igénybe venni. Ezeket az ügyeket a követség kínai falain belül akarta elintézni, a rendőrségnek pedig anélkül nem szabad közbelepnie, hogy erre a követség részéről fel ne kérének.

A nemzetközi jog szabályai szerint ugyanis a követség épülete exterritoriális terület, amelyen belül a vendéglátó állam fennhatósága megszűnik. A követ különben se szereti az újságok lármaját és a külvilág zaját. Irasztala mellől, ahová a követség kertjéből egy törpe szökőkút hűs vizének csobogása hangzott be, kellemetlen látogatóinak kívánságára még egy másik nyilatkozatot is állított ki, amelyben szabad elvonulást biztosít nekik. Amire Cseng-Kon és társai éppoly nesztelenül, mint ahogy jöttek, kiltantak a követség épületéből. Mikor pár perc múlva Morain, Páris városának főkapitánya megjelent a követségen, Babylon utcájában újra minden csendes volt és a követségi pagoda előtt egykedvűen csobogott a eszszárgomba alakú szökőkút. Cseh-Long öccselenciaja bezárkózott a szobájába és senkit se akart maga elé bocsátani. Talán azt tanulmányozta, hogy milyen magatartást kell ilyen esetekben a mandarinoknak tanusítani régi szent könyvek alapján, amik az Ur születése előtt íródtak. Hiábavaló volt Morain ur minden igyekezete, a követ nem volt hajlandó őt a szent könyvek

színe elé bocsátani. Páris város főkapitányát!!

A rendőrségnek ugyanis más volt a felfogása az esetről, amelyben a vendégjoggal, a magánlakás tisztelével és a polgári szabadsággal való súlyos visszaélést láttak. Szerencsére a házmaster fülkéje nem függött teljesen egybe a követség épületével. A rendőrség szerint ez már nem exterritoriális terület, behatoltak ide és az ott elfogott kínai munkást őrizetbe vették s ennek vallomása alapján további letartóztatásokra készülnek. Amióta a franciák Marokkóban és a gyarmataikon érzik a kommunista agitáció erejét, azóta kezdik a dolgot komolyan venni. Hátha holnap a francia kommunisták hasonló államesinyével az Elysées-palotát fogják megröhamni! A francia rendőrség, illetve bíróság kétségtelenül ki fogja üzni határaitól a kínai kommunistákat és igyekezni fog Párist az alkalmatlan semigránsoktól megtisztítani.

Most már Cseh-Long öccselenciaja is nagyobb elnézésel fogja tűrni az ő rendőrkapitány vendégeinek őrző gondoskodását!

A kamara leszavazta Caillaux egyik pénzügyi javaslatát

Páris, július 1. A kamarában, amely a mai ülésén a jövedelmek progresszív megadóztatásáról tárgyalt, Caillaux pénzügyminiszter kijelentette, hogy ebben az adónemben a bevétel egyre fokozódik. Ezt a bevételt úgy fogják felhasználni, hogy ne lehessen azt mondani, hogy a kincstár elnyelte. Kijelentette a miniszter, hogy az adó soha nem fogja meghaladni az egész jövedelem negyven százalékát.

Annál a szakasznál, amely a külföldön elhelyezett vagyon bevallásáról intézkedik, a pénzügyminiszter és a kamara közt muló konfliktus támadt. Caillaux a pénzügyi bizottság indítványával szemben ragaszkodott e szakasz fentartásához, Leon Blum pedig a szentatásban módosított szöveg elfogadását ajánlotta. A kamara 320 szavazattal 229 ellenében az eredeti indítványt fogadta el és így szembehegyezkedett Caillaux álláspontjával.

NAPIREND

JULIUS 2. CSÜTÖRTÖK

Nap kel: 3 ó. 50 p., nyugszik: 19 ó. 44 p.
Hold kel: 15 ó. 18 p., nyugszik: 1 ó. 3 p.
Római kat.: Sárlos Boldogasszony.
Protestáns: Ottokár.

KÖNYVTÁRAK: Nemzeti Múzeum Széchenyi-könyvtára 9-16. Akadémiai könyvtár (V., Akadémia-u. 2.) 10-13. Egyetemi könyvtár (IV., Ferenciek-tere 5.) 9-12. Iparművészeti Múzeum könyvtára (IX., Üllői-ut 33.) 10-13. Statisztikai hivatal könyvtára (II., Keleti Károly-u. 5-7.) 9-4.
— MUZEUMOK: Akadémiai Széchenyi-Múzeum (V., Akadémia-utca 2.) 10-12. Nemzeti Múzeum Régiségter (VIII., Múzeum-körút 14.) 9-12. Nemzeti Múzeum Növényter (IV., Akadémia-utca 2.) 9-13. Szépművészeti Múzeum (Áréná-ut 41.) Régi képtár 10-12.4 ó. Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-ut 33.) 9-14. Mezőgazdasági Múzeum (Városliget, Vajdahunyad vára) 10-13. Aquincumi ásátások és Múzeum (III., Óbuda, Külső Szentendrei-ut).

Nőknek nélkülözhetetlen a

ÜZLETI FORGALMAT EMELI, HA HIRDET A MAGYARSÁGBAN

HIREK

(Mise Ottó király nevenapján.) Csütörtökön délelőtt 11 órakor Gosszmann Ferenc felszentelt püspök, váci segédpüspök a belvárosi főplébánia-templomban öfelsége II. Ottó király névünnepe alkalmából ünnepélyes szentmisét mond.

(Az új bécsi magyar követ bemutatkozása.) Bécsből jelentik: Ambrózy Lajos gróf, az új bécsi magyar követ, ma bemutatkozó látogatást tett a külügyminisztériumban. Ambrózy gróf holnap fogja megbízólevelét átnyújtani.

(Breuer Szilárd tüzoltóparancsnok ünneplése.) Részletesen hírt adtunk arról, hogy Breuer Szilárd tüzoltóparancsnok, budapesti tüzrendészeti felügyelő most ünnepli fővárosi szolgálatainak negyvenedik évfordulóját. A jubileumi ünnepség során vasárnap, e hó 5-én délelőtt 10 órakor a székesfővárosi tüzoltóság tisztjei és a Budapesti Tüzoltótestületek Szövetsége ünnepli a főparancsnokot. Az ünnepségen, amely a Kun-utca 2. szám alatti központi tüzoltó-laktanya udvarán fog lezajlani, a kormány és a főváros is képviselteti magát, azonkívül az összes fővárosi tüzoltótestületek és több vidéki város tüzoltósága vesz részt. A kivonuló tüzoltócsapatok az ünnepség után díszmenetben vonulnak el a jubileumi főparancsnok előtt.

AZ IDŐ

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a légnyomási helyzetben változás csak annyiban állott be, hogy a gravitáció általában csökkent. A nyomás északon magas, északnyugaton, délen és keleten alacsony. Ennek megfelelőleg Kécskepusztában a szelek gyengültek és csapadék is kevesebb esett. — Hazánkban az időjárásnak hűvös és csős jellege még megmaradt. A szél reggel még élénk, a csapadékok általában csökkentek. — Jólás: A szelek további gyengülésével változóan idős, lényegtelen hőemelkedéssel és helyenkint esővel. — A földművelésügyi minisztérium vizirajzi osztályának jelentése szerint a Duna Mohácsnál apad, másutt árad, alacsony vízálása. — A Tisza Tiszabecsnél apad, lejjebb árad; Tiszafüredig közepes, Füred alatt alacsony vízálása.

(Budapesti diákok Miklós püspök-nél.) A máriapócsi országos görög-katolikus diákkongresszusra leutazott 45 budapesti közép- és főiskolai hallgató kihallgatáson tiszteltgett Csonka-Magyarország egyetlen görögkatolikus főpásztor, Miklós István hajdudorogi püspök előtt Nyiregyháza. A püspök, gyöngékedése dacára is fogadta az ifjakat, kiknek nevében Lyachovics Tibor szigorú közzgazdász üdvözlő szavakat mondott. A püspök válaszában azokra a nagy nemzeti feladatokra mutatott rá, melyek a magyar görög-katolikusokra a visszaszerzendő területeken várnak. A lelkes ovációval fogadott beszéd után a püspök hosszabb ideig elbeszélgetett az ifjakkal.

(Szeged két új plébánosa.) A szegedi kegyuri bizottság Somogyi polgármester elnökletével két megüresedett plébánosi állást töltött be. Kistelekre Krámer Tamást, a Felsőtanfalközpontra pedig László Jánost választották meg plébánosnak.

(A Magyarországi Újságírók Egyesülete) pénteken július 3-án délután fél 4 órakor az Otthon Körben rendkívüli nyilvános választmányi ülést tart.

(Hus János-emléknap Prágában.) Prágából jelentik: Masaryk elnök elfogadta a Prágában rendezendő Hus-emléknapély védnökségét. Az ünnepély tiszteletbeli elnöke Svehla miniszterelnök lesz.

(Olasz repülőgépjáratok Spanyolországba, Konstantinápolyba és Bécsbe.) Rómából jelentik: Az Epoca szerint a triest-turini légtörzsi vonalon kívül még a következő városok között fognak légtörzsi vonalakat berendezni: Róma-Génua-Barcelona, Triest-Klagenfurt-Bécs, Brindisi-Athén-Konstantinápoly.

(Holland katolikusok és szocialisták összeütközése.) Amsterdamból jelentik: Brunssum községben súlyos összetűzés támadt a római katolikus párt egyik menetének résztvevői és a szocialdemokrata választási agitátoroknak mintegy husz kerékpárosból álló csapata között. A szocialista csoporthoz tartozó kerékpárosok közül helen súlyosan megsérültek. Mintegy 15 ember könnyebb sebesülést szenvedett.

EK

aly nevenapján.)
lőtt 11 órakor
felszentelt püs-
pök a belvárosi
ban öfélége II.
nepe alkalmából
isét mond.

gyar követ bemu-
jelentik: Ambrózy
ési magyar követ,
gatást tett a kül-
Ambrózy gróf hol-
relét ányujtani.

tüzlőtőparancs-
tesen hirt adtunk
Szilárd tüzlőtőfő-
tüzrendészeti fel-
fővárosi szolgál-
vfordulóját. A ju-
án vasárnap, e hó-
or a székesfővárosi
a Budapesti Tüz-
ge ünnepi a fő-
népéség, amely a
ti központi tüzlőtő-
vezajtani, a kor-
képviseletti magát,
fővárosi tüzlőtőfe-
város tüzlőtőse-
tüzlőtőcsapatok
szmenetben vonul-
arancsnek előtt.

DO

télet jelentése sze-
helyzetben változás
be, hogy a gravien-
tek. A nyomás
nyugaton, délen és
nek megfelelőleg
elek gyengültek és
esett. — Hazánk-
ipós és esős jellege
szel reggel még
általában ekkor
ek további gyengü-
és, leengedten há-
nkint esével. — A
isztérium vizitzi
szert a Duna
utt árát, alacsony
Tiszaágyánál apad,
redig közepes, Fű-
zállásu.

Miklósy püspök-
országos görög-
esszura leutazott
és főiskolai hall-
sztelgett Csonka-
görögkatolikus
strán hajdudorogi
házán. A püspök,
a is fogadta az
en Lyachovics Ti-
sz udvölzö szava-
püspök választásban
ti feladatokra mu-
magyar görög-
szaszerezendő terü-
kes órációval fo-
püspök hosszabb
z ifjakkal.

bébano: 4.) A szo-
Somogyi pol-
két megürese-
tőlött be. Kis-
ist, a Felsőtan-
áló Jánost választ-
nak.

Ujságrók Egye-
s 3-án délután fél
Korben rendkívüli
ti ülést tart.

ünnepe Prágában.)
saryk elnök elfo-
rendezendő Hus-
sségét. Az ünne-
ke Svehla minisz-

járatok Spanyol-
polyba és Bécsbe.)
Epoča szerint a
almi vonalon ki-
városok között
vonalakat beren-
Barcelona, Triest
Brindisi—Athén—

usok és szocia-
Amsterdamél je-
ségben súlyos ösz-
nai katolikus párt
ztveről és a szo-
tási agitátoroknak
árosból álló esz-
ialista csoporthoz
közül heten su-
Mintegy 15 em-
ést szenedett.

(Csonkamagyarország nép-
mozgama az 1925. év május havá-
ban.) Csonkamagyarországon az
1925. év május havában 6.607 ház-
ságot kötöttek, mintegy 200-
esebbit, mint az előző év május
havában. Az elveszületések száma
20.456 születéssel 2000-en felüli
emelkedést mutat az év májusának
javára. Ugyanilyen jelentős javu-
lás mutatkozik a halálozási nál.
Mehalt ugyanis e hónapban 13.266
egyén, 2200-al kevesebb az előző év
májusában elhaltak számánál. A
ceseemó-halálozás is 3951-ről 3425-
re esett. A természetes szaporodás
ennél fogva 7190-re tehető, szemben
a múlt évi május hó 2813-as szapo-
rodásával. A fertőző betegségekben
elhaltak száma 2539 volt, több mint
1000-re menő javulást mutatva a
múlt év május havával összeha-
sonlítva. Különös figyelmet érde-
mel e jelenség azért, mert míg a
kanyaróban, vörhenyben, szamar-
hurutban, influenzaiban elhaltak
számánál az 1925. év májusa hatá-
rozott emelkedést mutat, addig a
gümőkör pusztítása e hónapban az
1924. év májusával szemben, amikor
3322 halálozást okozott, most csak
2160 halálozást idézett elő.

(Hogy megy a diplomáciai össze-
kötés a szovjettel?) Japán új diplo-
máciai megbízottat küldött Moszkvába:
Sarto követet Mihelyt a követ megérke-
zett s megszállt egy moszkvai szálló-
ban, az első éjszakán kirabolták. A
rablók igazán alapos munkát végeztek:
nemcsak hogy minden esomagját elvitték
a követnek, hanem még a takarításra
váró ruháit és cipőjét, nemkülömben
valamennyi irását, közte magát a kö-
veti megbízólevelet is ellopták. A követ
egy ébret, hogy nem volt több magán-
tulajdona, mint a rajta lévő egyszál
hálóing. Ha a derék japán diplomáciai
megbizotti lelkiismereti kötelességének
érezte, hogy az országból, melybe kö-
vetül küldött, minél alaposabban, melyre-
hatóbb ismereteket szerezzen: hát a
szovjettel igen hamar és igen alaposan
megismerhetette.

(Zászlószentelés.) A budapestkör-
nyéki polgári iskolák kerületi tornaver-
senyének vándordíját, az Újpest város
által adományozott selyemzászlót va-
sárnap szentelték fel. Az ünnepélyes
avatást Varaszeleyi Béla dr. kanonok
végezte, aki a zászló megszentelése
után buzdító beszédet intézett az ifju-
sághoz. Az egyházi szertartás után
Semsey Aladár dr. polgármester hazafis
érezéstől mélyen áthatott beszédben
buzdította további küzdelemre az ifju-
ságot. A minisztérium, a város vezetősé-
ge, a siker érdekében sokat fárado-
zott tanárság támogatását Jenkovszky
Sándor, a győztes iskola igazgatója
köszönte meg. A lélekemelő ünnepélyt
Molnár János tanár, a Polgáriszkolai
Tanáregyesület főtákarának lakonikus
gyűjtő beszéde fejezte be.

(A nándorhegyi plébános gyémant-
miséje.) Temesvárról jelentik: A napok-
ban érkezett el lelkész szolgálóknak
hatvanadik évfordulójához Gászó János
nándorhegyi plébános, a románoktól
megszállott csanádi egyházmegyeének
legöregebb aktív lelkésze. A jubiléus
plébános ebben az évben tölti be nyolc-
vannegyedik életévét és negyvenöt év-
 óta áll a nándorhegyi plébánia élén,
 ahová — tizenöt évi szerzetesi élet után
 — még Bonnáz csanádi püspök ne-
 vezte ki.

(Vén diákok bálja és ballagása
Marosvásárhelyen.) Marosvásárhelyen,
 az 1549-ben alapított marosvásárhelyi
 református kollégiumban érdekes diák
 összejövetel volt. A kulturális rendezés
 évzáró vizsgával kezdődött, majd meg-
 nyitották a kollégium becses gyűjtémé-
 nyeit és a rajzkiallást. Délután 5 óra-
 kor a vén diákok a kollégium udvarán
 gyülekeztek, a legifjabb korbeliek elől,
 a legöregebbek hátul állottak; majd a
 városban végig a nagytemplomba men-
 tek, ahol Makkai Sándor tartott isten-
 tisztelet keretében beszédet, azután a
 diákkollégás következett, amikor is a
 le, öregebb diák, Nagy Domonkos kuty-
 falvi lelkész zárta be a menetet, mind-
 felt mellett az 1860-ban érettségizett
 Kakasi Márton nagytenni lelkész és
 Horváth Miklós ny. táblabíró következ-
 tek. A hatalmas menetben mintegy 1500
 öreg diák vonult fel, sőt a hozzátartozók
 is résztvettek a ballagásban, este pedig
 elropták a vén diákok bálját.

(Az aradi szobrok lebontása.) Ba-
rabás Béla, az aradi Kossuth-szobor és
a vértanúk szobrának lebontása felől
nyilatkozott a kolozsvári Keleti Újság
tudósítója előtt. A városi tanács már
elrendelte a szobrok lebontását, amely
műveletre egy városi szobrász vállal-
kozott. Barabás különben ez ügyben
már négyszer járt Budapesten, a saját
pénzéből az utazgatásokra elkölte-
tett vagy 20 ezer leit, de sajnos, az ügy érd-
deméhez illő érdeklődést egyáltalán
nem tapasztalt. A szobrokat tehát egye-
lőre az aradi tüzlőtőraktanyában hely-
lezik el, mert a magyar kormány
csak később szállítja el és Nyiregy-
házán'k adja.

(Domonkos László két sajtópőre.)
A Rög című lap 1924 november 9-iki
számában Domonkos László nyugalma-
zott miniszteri osztálytanácsos »Nagy-
atádi halála« címen cikket írt, amely-
nek egyes kitételei arra utaltak, hogy
»Nagyatádi az urak tettei el láb alól.«
A cikkben foglaltak miatt az ügyesség
igazítás címén emelt vádat, Domonkos
László ellen, akit azonban a büntetőtör-
vénszék a vád alól felmentett azzal az
indokolással, hogy a cikk egész terjedel-
mében nem alkalmas az igazgatásra. Fe-
lebkezés folytán ma foglalkozott az ügy-
gyel az ítélőtábla Degre-tanácsa és meg-
változtatva az elsőfokú ítéletet, Domo-
nos Lászlót bűnösnek mondta ki izgatás
vétségében és ezért háromhónapi
fogházra ítélte. Az ítélet ellen a felek
sommiségi panasszal éltek. — Ugyancsak
Domonkos László egyik sajtópőrért tár-
gyalta ma a büntetőtörvénszék Méhes-
tanácsa is. Domonkos ugyanis a Rög
című lapban erőshangu támadást intéz-
zett Halassy Tibor sárbogárdi szolgál-
bíró ellen, azt állítva róla, hogy Molnár
Dezso gazdaszerttet, a sárbogárdi mun-
kaspárt titkárat erőszakosan bolondnak
nyilvánította és beszállította az elmegy-
ógyintézetbe. A tárgyaláson a bíróság
elrendelte a valódiság bizonyítását és
több tanut hallgatót ki, akik azonban
a vádat nem igazolták. A bíróság erre
Domonkos Lászlót bűnösnek mondta ki
ki rágalmazás vétségében és egyhónapi
fogházra és hárommillió korona pénz-
büntetésre ítélte.

(Nagy áradások Lengyelországban.)
Varsóból jelentik: Lengyelországból és
Galiciából egyre riasztóbb hírek érke-
nek az áradásról. A Visztulan kívül
más folyók is kiléptek medriükből. Sok
nagyobb városnak, így Krakóvnak és
Neu-Szandecnek egyes részeit elöntötte
a víz. Már eddig több mint 2000 család
lett hajléktalan.

(A nyíregyházi keresztény alakul-
atok ünnepe.) Mint közöltük, a nyír-
egyházi kereszténytisztviselők munkás-
ság e hó 5-én szenteli fel egész Szaboles
megre részvételével a nemzeti szerveze-
tektől kapott zászlaját. Az ünnep pro-
gramját 9 órakor az összes keresztény
templomokban tartott istentisztelet
nyitja meg. Háromnegyed 10 órakor fel-
vonulás a Kossuth-térre, ahol Tormay
Ceccil adja át a zászlót a munkásságnak.
Ezután felszentelik a zászlót és meg-
kezdődik a zászlósögek beverése. Dél-
ben közebb a Sóstón, délután ugyanitt
nagy népiünnepély és táncmulatság. Az
ünnepség iránt nemcsak a vármegyében,
hanem az országban is nagy az érdeklődés.

(Az ekesdi lap körül.) Nagykároly-
ból írják: A békeszerződés az ekesdi
lapot is ketté vágta, ekképpen az ekesdi
lábból két lap lett és pedig egy magyar
és egy román lap. Az ekesdi lapleca-
poló és szamosbalparty stb., társaságból
is ugyaneleképpe egy magyar s egy ro-
mán társaság alakult. A két társaság-
nak természetesen két igazgatója is
lett, hanem az lett a még nagyobb baj,
hogy a gépei mindennek dacára nem
kettőzödtek meg. Ellenben mindegyik
fél azt akarta, hogy a kotrógépek az ő
árterületén kotorjanak és ne a másikon,
igen ám, de a Kraszna folyó közben
ügyet sem vetett a jogi vitákra és
mintha semmimem történt volna, tovább
mosta a gátakat, öntözgette, sőt előn-
lötölte a réteket és buzaföldeket. A esz-
tornák is megkívánták volna a bővítést,
míg végre most legujabban megötrézt
a meggyezés a két ellenséges érdekelt
ség között. A kotrógépeket átszállítják
Csonkamagyarországra, s ha ott eléglet
kotort, akkor visszavizik Romániába,
hogy ott folytassa tovább a kettészaki-
tot ekesdi lap kótrását, mert a termé-
szet nem törődik a politikával és nem
hagyja magát.

(Egy magyar földmives verse) ez,
amit beküldött S. J. mezőkeresztési
olvasónk. Egészséget, tisztá magyar
lelket érzünk e versből, azért szívesen
közöljük:

Öserő:
Nem, nem szégyellem én, hogy a kezem
durva,
Mi durvitotta el? Az áldásos munka.
Az áldásos munka.
Nem, nem restelkédem, hogy az arcom
barna,
Mi barnította meg? Isten tüzes napja.
Isten tüzes napja.
Bús-keségem az, ha homlokom porlepte
S porral odatapadt a verejték cseppje.
A verejték cseppje.
Nem bánt soha, hogy nincs kimázolt
beszédem,
Ugy beszélek, ahogy Isten adta nékem.
Isten adta nékem.
Hircskedjék az, ki hamissággal töltve
Engem nem tamit rá földanyám gö-
röngye.
Földanyám göröngye.
Fitymálók! háad legyenek lenézett pór
lélek,
Vagyok: öserő, mely titeket is éltet.
Titeket is éltet!
A vers szerzője: Berecz Bertalan,
földmives.

TALÁLKOZÓ

A budapesti Piarista Diákszövetség
csütörtökön este a Gellért-szálló felikert-
jében, kedvező idő esetén pedig a kerti
terraszon tartja szokásos társasvacsorá-
ját. A szövetség vezetősége felkéri a ta-
gókat a pontos megjelenésre.
Felkérem azokat, akik a szatmárnéme-
ti katólikus főgimnáziumban 1905 ju-
niusában érettségiztek, szíveskedjenek
találkozó megbeszélésre véget címeiket
völönk közölni. Gyene Zoltán dr. kir.
törvénytörvénybíró, Borody Dezsó dr. kir.
ügyész (II. Fő-u. 70. II. em.).
A Barsay-utcai állami főgimnázium-
ban 1909-1910. iskolai évben Héber Ber-
nát főnöksége alatt érettségizett telt iskola-
társak a tizenötödik évforduló alkalmá-
val július hó 5-én, vasárnap este 8 óra-
kor a Margitszigeti felső vendéglőben
találkoznak. Az összehívók kérik, hogy
esetleges felvilágosításokért forduljanak
Gyenes Ferenc dr. ügyvédhez (VI. Horn
Éds-utca 20. Telefon 199-28) és vele kü-
zöljék azt is, hogy a vacsorán család-
jukkal együtt hány személy vesz részt.
A Kassai premontrai főgimnázium
1915-ben érettségizett telt diákjai június
29-én ünnepelték meg a jászói premon-
trai rend új gödöllői intézetében tíz éves
találkozójukat, hová a világháborúból
épségben hazakerült volt osztálytársak
— még a szomszédos országból is —
majdnem teljes számban eljöttek. Dél-
előtt a rend kápolnájában Te Deum
volt, ezután a résztvevők az új gimnáz-
iumot és az épülőfélben lévő rendházat
tekintették meg. Délben banketta ülték
össze, melyen Ruttkay László dr., Ujfa-
lussy Béla dr. és Zsedényi Zoltán mel-
tatták a nap jelentőségét, míg a tanári
kar nevében Balogh Anyos dr. premon-
trai kanonok válaszolt. E napnak külö-
nös érdekességét adott az ugyancsak
Kassán 1900-ban érettségizett öreg diá-
kok megjelenése huszonöt éves találko-
zóra, akik aztán a fiatalokkal fuzionál-
va, lelkes hangulattal a késő esti órá-
kig maradtak együtt.

(Aki XII. Károly svéd király,
utját végigjárja.) Hirt adtunk ar-
ról, hogy Rasch stockholmi svéd
urlovas fiatal feleségével a közel-
jövőben levon és automobilon vég-
ig fogja járni azt a történelmi ne-
vezetességű utat, amelyet XII. Ká-
roly svéd király tett Pittestiből
Stralsundba. Az ut Kolozsváron,
Debreccen, Budapestent át vezet.
Rasch, aki egyébként Svédország
egyik leghíresebb műgyűjtője is,
tegnap érkezett Budapestre és in-
nen utazik Romániába, hogy utját
megkezdje. Az utvonali Vöröstor-
ronynál ér a történelmi Magyar-
ország területére és Nagyszébenen,
Kolozsváron, Budapestent át vezet
Bécsbe, onnan pedig Regensburg,
Nürnberg, Würzburg, Cassel érin-
tésével Stralsundba. XII. Károly
annak idején a romániai és erdélyi
utat lóháton, a mai Magyarorszá-
gon keresztül vezető utat pedig
miután kisérője, Düring kidölt,
postakocsin tette meg. Bécsből a
király Düring kíséretében ismét
levon folytatva utját. Összesen
1680 kilométert tett meg nyolc nap
alatt; ez a teljesítmény olyan rek-
ord, amelyet a mai napig senki
sem döntött meg. Raschnak ez a
terve egy filmfelvétel alkalmából
született meg. Körülbelül három
évtel elzeltt néhány magasrangú
svéd tiszt élén Toll tábornokkal el-
határozta, hogy »XII. Károly«
cím mel egy történelmi filmet készíts. Az
első kísérletek nem sikerültek; ké-
sőbb a film elkészítését, illetve irá-
nyítását Rasch vállalta magára.
A szöveget Hjalmar Bergmann ne-
ves svéd szász írta. A külföldi sze-
repeket külföldi színészek, a svéd
szerepeket svéd színészek játszot-
ták, a királyt Gösta Ekmann szem-
élyesítette meg. A svéd kormány
hét ezredet bocsátott rendelkezé-
sére. A tiszteket és a legénységet
az arzenálból elővett régi fegyve-
rekkel és ágyúkkal szerelték föl.
Rendelkezésre bocsátotta a svéd
kormány Fredrikstere várát is,
amelynek ostrema a filmen törté-
nelmi háttérrel játszódnak le. A kép
egy-egy jelenetét a helyszínen vet-
ték föl. Most készülnek az utolsó
jelenetek Konstantinápolyban, Ben-
derben és egyebütt. Ebben a filmben
kapcsolódik bele von Rasch vállal-
kozása, aki utközbén — a film ki-
egészítéséül — több helyütt filmfel-
vételeket fog készíteni. Érdek-
es, hogy a magyarországi ut re-
konstrukciójánál mindenben Ballagi
Aladár professzor könyvét tartot-
ták szem előtt.

(Az Árpád-telep temploma.) Vasár-
nap, e hó 5-én délelőtt 9 órakor tartják
meg az Árpád-telepen a római katólikus
templom alapkövetelének ünnepét. Az
ünnepélyen megjelenik József Ferenc
főherceg feleségével is. A tábortól misét
Hanauer István püspök celebrálja.

(A megyeri cserkészverseny) július
4-ig tart bezárólag. Vendégeket szíve-
sen látnak.

(Névmagyarosítás.) Kiskoru Ber-
ger János András és Berger Mihály
László budapesti lakos család nevének
Ballay-ra kért átváltoztatását a bel-
ügyminiszter megengedte.

(Szerecsenlőnül járt tanár.) Ma
délután a Vámház-téren elütötte egy
kocsi Szilágyi Jenő 71 éves nyugdíja-
zott gimnáziumi tanárt. A kihivott men-
tők a súlyos sérüléseket szenvedett öreg
urat a Telepi-utcai kórházba vitték.

(Magy. kir. osztályorszájatk.) Mi-
után a III. osztály huzása már szerdán,
8-án kezdődik, sürgősen szükséges tehát,
hogy a résztvevők a megújítási össze-
get (egész 120.000, fél 60.000, negyed 30.000
korona) haladéktalanul beűzessék.

(Nlatkozat.) Nem felelt meg a valósá-
gnak, hogy az Okány Schwarz-
család bármelyik tagja kétmilliórd koronát el-
vesz tett volna s így nem felelt meg a
valóságnak, hogy a megtaláló találási
díj fejében 4000 korona jutalmat kapott
volna. Okány Schwarz József.

(Hirtelen halt a Liget-téren.) Ma
délután a Liget-téren összeesett Bihari
Mihály 49 éves gyár munkás és mire
segítségére lehettek volna, meghalt. A
helyszínére kiszállott rendőri bizottság
a holttestet a bonctani intézetbe szállit-
tatta.

Neveset használt férfiruhák
vétele és eladása. Frakk-, smoking-
kölcsönzés.
Pollacsek és Berger szabóeg, Budapest, VI.,
Anker-palota, Anker-köz 1. szám, telefonom 5.

— (Adomány Ottó király nevenapja alkalmából.) A következő levelet kaptuk: Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Azt olvastam nemrég, hogy a kormányzó születésnapja alkalmából valaki százezer koronát adományozott a Dálnok-utca épülő római katolikus templom harangjátékának javára. E hó 2-án lesz Ottó napja, száműzött kis királyunknak nevenapja. Tudom, hogy sokan vagyunk, kik szívesen töltenék meg a messzi idegen tengerpartján fekvő kis szobáskáját illatos magyar virággal. Ezeket a szíveket kérem arra, hogy emlékeztessék jelszavul küldjenek adományokat a Budapest, Dálnok-utca épülő római katolikus templom harangjátékának a javára, hadd épüljön fel az hamarabb, hogy királyunk visszatérése napján már e harangok hívjanak minden magyart hálaadó imára. Szegény köztisztviselő vagyok, magam és feleségem csokra helyett százezer koronát mellékelek a harangjáték javára Tisztelettel (Aláírás.)

— (Megalakult a portugál kormány.) Lisszabonból jelentik: Az új kormány megalakult. Miniszterelnök Sylva, aki egyúttal a belügyminiszeri tisztséget is átveszi. Külügyminiszter Durao, hadügyminiszter pedig Faria tábornok lett.

— (A Faluszövetség gyűlése.) A gazdaságszervező országos értekezlet gyűlése július 1-én vasárnap, július 5-én a tolnamegyei Gerjenben a Falu Országos Földművelésügyi Szövetség főnökségében alakuló közgyűlést tart, amelyen a központot Szekeres László dr. főtitkár képviseli, július 9-én pedig Zalaegerszegben lesz a járási értekezlet és nagyarányú gazdasági Balogh Gyula szövetségi igazgató és Szekeres László dr. főtitkár részvételével.

— (Kommunista röpiratok csempésztek egy angol hadihajóra.) Anglia komolyan veszi a szovjet elleni küzdelmet s hogy az oroszok Balti-tengeri egyetlen kijárójánál, a kronstadti öbölben őrt állhasson, bére vette Esztorogtól Ösel és Dagó szigetet, ahol flottabázist akar berendezni. A kommunista is komolyan veszik azonban az Anglia elleni küzdelmet és ezért az ide vezényelt angol hadihajók legénysége közt kezdenek bolsevik propagandát. A Daily Mail rigai jelentése szerint az ottani kikötőben horgonyzó Kleopatra könnyűcirkáló fedélzetén angolnyelvű lázító kommunista röpiratokat terjesztettek. A röpiratokat Braun, a kommunista internacionale végrehajtóbizottságának egyik tagja írta alá. A röpiratok ügyében vizsgálat indult.

— (Halálos robbanás egy német vegyi gyárban.) Berlinből jelentik: Ma reggel a Schering részvénytársaság kémiai gyárában robbanás történt, amelynek következtében egy munkás meghalt, három munkás súlyosan, egy pedig könnyebben megsebesült. A déli órákban még folyt az oltási munkálatok az egészen lángborított gyáregyületen.

— (A MEFHOSZ-sorsjáték kétezer koronás sorsjegyei.) A MEFHOSZ-sorsjáték keretében kibocsátott szerencsejegyek ára mindössze 2000 korona és a szerencsejegyek tulajdonosai között egy brilliánsgyűrűt, egy női és egy férfi aranyórárt, egy arany cigarettatárat, tíz ping-pongkészletet, stb. sorsolnak ki.

— (Güre Gábor és Kátsa elgány július 9-én Pestre jönnek.) A Magyar Detektív szerkesztősége a következő táviratot kapta: "Tisztelet pesti atyáim! stop a júliusi karnyevali huncutságon mi is ott leszünk szemeloesen ce. m. a. f. jaz katsaval melhez hasonlló lyokat ki-ganunk stop goere gabor biro ura."

— (Elítélték Bollát és Sagulyt.) A büntetőtörvényszék Valentín-tanácsa ma hirdetett ítéletet Bolla József, Saguly Ferenc és Helik József bűnügyében, akik ellen többrendbeli lopásért emelt vádat az ügyészség. A három rovtomultu tolvaj, mint ismeretes, a Leirer-ügygel szerzett magának hírnevet. A bíróság mindhármukat bűnösnek mondotta ki lopás bűntettében és ezért Bolla Józsefet kétévi és nyolc hónapi, Saguly Ferencet kétévi és négy hónapi, Helik Józsefet pedig kétévi és egy hónapi börtönrre ítélte. Mikor az ítéletet kihirdették Saguly ideggyöresöt kapott és őrjöngeni kezdett, úgy hogy csak nagynehezen tudták leveletelni a cellájába.

Butorkiállítás
 háló-, ebéd- és őrizzobából. Jótállással. Vidékre gondos csomagolás. Tóth Kálmán műasztalos, Budapest, IV. kerület, Semmelweis-utca négy szám.

— (A Magyar Szocialista Munkáspárt külföldi futárjait is elfogta a rendőrség.) A főkapitányság politikai osztálya tovább folytatja a nyomozást a Vági-féle Magyarországi Szocialista Munkáspárt államellenes bünelekményei ügyében. Mint már legutóbb jelentettük, a rendőrség a nyomozás során az előállított huszonhét ember közül a hét vezetőt előzetes letartóztatásba helyezte, míg a többi huszat egyelőre, a nyomozás érdekében a főkapitányságon tartották őrizetben. A nyomozás során a főkapitányság politikai osztálya kétségtelenül megállapította, hogy bár maga Vági István jóhiszeműsége kétségtelen, de pártjának egyes vezetői kétségtelenül a kommunista uralmat akarták visszaállítani Magyarországon s e célból állandó összeköttetést tartottak fenn külföldi kommunistákkal, különösen Szovjetország bécsei megbízottai útján a moszkvai Executív Comité-vel. Mivel a bűnügynek egész sereg külföldi vonatkozása van s valószínű, hogy Bécsben, Berlinben, Párisban és Prágában vannak olyan magyar munkások, akik irányító szerepet vállaltak volna a magyarországi kommunista mozgalom megszervezésében, ma több rendőrtisztviselő és detektív utazott el külföldre, hogy a bécsi és berlini rendőrségekkel közölje a budapesti nyomozás eredményét és a külföldi rendőrséggel karöltve folytassa a nyomozást a szövevényes bűnügyben. A bécsi rendőrigazgatóság feladata lesz kideríteni azt is, hogy Vági István és társai mi módon érinkeztek a bécsi kommunista körök útján a moszkvai központtal? A nyomozás során olyan gyanúok merültek fel, amelyek szerint valószínűnek látszik, hogy a Magyarországi Szocialista Munkáspárt vezetői Bécsben Böhm és Garbai, a magyar tanácsköztársaság volt népbiztosai pénztelk, illetőleg ők szereztek meg Moszkvából a párt budapesti működéséhez szükséges pénzüsszeget. A külföldön folyó nyomozással párhuzamosan a budapesti főkapitányságon is folytatják a nyomozást s ennek során ma a politikai osztály detektívjei ismét elfogtak két embert, akik ellen az a gyanu, hogy futárszolgálatot teljesítettek Vágiék megbízásából egyes külföldi városok és Budapest között. A futárok rendszerint szóbeli utasításokat hoztak, de nem egyszer röpiratokat, titkos írásokat és lapokat, sőt pénzküldeményeket is szállítottak. Az egyik Király-Katz Hugó, Budapest-Bécs-Páris között teljesített futárszolgálatot, a másikról azonban még nem tudtak elegendő komoly bizonyítékot szerezni, úgy hogy ezt valószínűleg elbocsátják a főkapitányságról. Keres a rendőrség azonosítást egy Váradi László dr. nevű volt vegyész-mérnököt, akit azzal gyanúsítanak a nyomozás vezetői, hogy ő volt a Vági-csoport tagjainak szemleli irányítója. Ő volt az egyetlen pártbizottsági tag, akit a házkutatás során nem találtak otthon lakásán, mert valahogy megsejtette, hogy erősebb eljárás indul és néhány nappal ezelőtt vidékre szökött, vagy pedig elhagyta az ország területét. A nyomozás további folyamán a két futárt — ki mindent tagad, — szembesíteni fogják a titkos szervezkedés letartóztatott vezetőivel. A nyomozás folyik, még pedig vidéken is, így Miskolcon és környékén, valamint a debreceni főkapitányság egész területén.

— (A világ legerősebb embere) Breitbartot megszegyenyítő és messze felülmúló produktókat mutat be egyetlen előadásán. Az erőnek, az izmoknak ez a klasszikus nagysága. Ed. Smack mester, aki július 9-én produkálja magát a detektív szüveg és árva javára rendezett júliusi Karnevalon a Jardin de Parisban.

— (Üsszemarangolt holttest a dögölt kutyával.) Pécsről jelentik: A szőlőben oszlófőben lévő holttestet találtak, amelynek többrésze hiányzott. A fűben egy revolver és egy dögölt kutya hevert. Megállapították, hogy a hulla Kovács János harminchat éves keztyűszabász. Valószínű, hogy öngyilkos lett és a kóbor kutya marangolta szét. A kutya azután hullámgerzést kapott és kmult. A holttestet a bonctani intézetbe szállították.

— (Tanügyi hírek.) Szegedon, a felsővárosi Szent György-iskola negyedik leányosztályában kedves ünnepség folyt le. Szeginé Magyar Ilona tanítónő ünnepezték, aki már negyvenedik évét tölti a tanítói pályán. — A pécsi r. kat. tanítónőképzőintézetben a képezítő vizsgálatok június 17, 18 és 19-én folytak. Elnök Jakab Béla dr. püspöki tanítóképzőintézetű igazgató, miniszteri biztos Szűcs Gyula volt. Magyar tanítólányok képzésére nyertek: Deckleva Ilona, Irmanskova Mária, Lankay Mária, Madarász Margit, Makk Mária, Pattantyus Róza, Poros Verona, Schusztner Kornélia, Szadnik Ilona, Váncsa Jolán. Magyar és német tanítólány iskolában való tanításra képezést nyertek: Réder Erzsébet, Rosztocsil Anna, Schneider Rozália, Wilgermeim Kornélia. Kántorképzést nyertek: Madarász Margit, Makk Mária. — A Hevesvármegyei Általános Tanítóegyesület e hó 27-én délelőtt 9 órakor Hatvanban a központi állami elemi iskola nagytermében diszközgyűlést tart, amelyen Csontos Alajos hatvani, Havas Pál és Józsa György gyöngyösi állami elemi iskolai igazgatókat fogják bucsuztatni nyugalmabonulásuk alkalmából. — A sopronmegyei tanítóegyesület Skerlén Gyula elnöklésével ma délelőtt tartotta Sopronban évi közgyűlést a vármegyeházán a megyei és városi tanítószövetség részvételével. A közgyűlésen a közoktatásügyi minisztert Nevelésügyi Gyula dr. miniszteri osztálytanácsos képviselte, megjelent továbbá vitéz Simon Elemér főispán, Gévay-Wolff Lajos alispán és Rákos István királyi tanácsos, az Országos Tanítóegyesület elnöke. A gyűlést bevezető elnöki megnyitó fejtette az új népiskolai tanterv előnyeit és hátrányait s állást foglalt a nyolcosztályú népiszkola megvalósítása mellett. Ezután rámutat a felekezeti tanítókat ért sérelmekre, de hangsúlyozta, hogy mindez nem törte meg a hazafias tanítóság idealizmusát. Majd Rákos István szólalt föl. Vitéz Simon Elemér főispán és Gévay-Wolff Lajos alispán a legmelegebb elismeréssel köszönték meg a tanítószövetségnek a népnevelés terén végzett hatalmas munkáját, amelynek eredménye, hogy Sopronban és Sopron vármegyében a legkevesebb a közoktatásügyi minisztérium képviselője zárta be. — Az Abauj-Tornai vármegyei Általános Tanítóegyesület gönci járásköré Hollóházaán tartotta meg köri gyűlést. A köri gyűlésen jelen voltak Mauks Ernő dr. kir. tanfelügyelő, Hulin Antal segédtanfelügyelő, Papszász József főszolgabíró, Taugner alezredes, Zemplén vármegyei testnevelési felügyelője, Sárkány Kálmán alezredes, Abauj megye testnevelési felügyelője, a járási papság és járási intelligencia nagy számmal. A gyűlés előtt Morvayné Hollóházi tanítónő mintatanítást tartott a magyar zászlóról. Fazekas János köri elnök tartalmas megnyitóbeszédet után Csizsár Andor nagybizsvai állami tanító A népoktatás reformjáról érkezett; Kovács Béla felolvasásában sürgette a tanítóképzés reformját; Palágyi Béla nyíri ny. tanító A leventegyesületek szervezését és vezetését ismertette. A tisztújítás megkezdése után közeleb volt a gyári kaszinóban, majd a jelen voltak a keramiai gyárat tekintették meg. Majd reggelig tartó táncmulatság volt a gyári kaszino helyiségeiben. — Marosvásárhely magyar közönsége nagy szeretettel ünnepelte Gönczi János református elemi iskolai tanítót, aki már ötven év óta tanítja a marosvásárhelyi gyermekeket. Az ünnepség a várbeli református templomban kezdődött. Valószággal virágdölvé halmozták el az ünnepeltet, este pedig a Toma-kertben bankettet rendeztek a tiszteletére. — A Magyar Görögkatolikus Tanítók Egyesülete július 14. és 15. napján Hajdudorogon tartja évi nagygyűlést, mely egy tanítói internátus létesítését fogja kimondani. Hír szerint Hajdudorog városa, ha az internátus ott létesül, a volt vikáriusi földek (82 kataszteri hold) jövedelmét állandóan az internátus céljaira engedi át. Az internátus létesítésével egyidejűleg mozgalmat indítanak a hajdudorogi polgári iskolának gímnáziummá való átalakítása s egy görögkatolikus kántortanítóképzőintézet föllállítása céljából. — Egerből jelentik: Az egri főegyházmegehez tartozó közephevisi esperesi kerület tanítói köre akcióit kezdeményezett, hogy Egerben a katolikus tanítók gyermekei részére internátust állítsanak. Az adományok sorát Csepely Lajos dr. kápolnai esperes-plébános huszonötmillió koronával nyitotta meg. Tervezetet dolgoztak ki, amely szerint az eszme megvalósítása érdekében propaganda-előadásokat tartanak az egri főegyházmege területén és egyesületi alapon szervezkedve, a tanítók és káplánok tagsági díjat tizenkét, a kántortanítóképzőintézet díját tizenhárom, a plébánosokét pedig évi huszonegy aranykoronában állapították meg. A felvetett eszmét eddig a főegyházmege tizenkét esperesi kerületének tanítószövetsége magáévá, vagyis a főegyházmege fele, amelyek azt is elhatározták, hogy a jövőben mindenféle ünnepség rendezésében csakis olyan feltétellel vesznek részt és működnek közre a tanítók, ha az általuk rendezett ünnepélyek jövedelmének 10 százalékát a tanítói internátus céljaira juttatja a rendezőség. A hátralevő tizenkét esperesi kerület tanítói körének csatlakozása folyamatban van.

— (Iskolás lányok halálos szerencsétlensége Romániában.) Bukarestből jelentik: A vidéken egymásután két súlyos baleset történt; mindkét esetben iskolás lányok voltak az áldozatok. Az egyik baleset színhelye Oltenia volt, ahol a városi kertben az iskolai év bezárása alkalmából kerti finnpet rendeztek. Harmine leány felmászott egy raktárpépület üvegtelejére, hogy onnan nézze az ünnepélyt. Az üvegtelej beszakadt alattuk és mindahányan lezuhantak. Tizenöt leány meghalt, többen megsebesültek. A másik baleset a kisebvevi elemi leányiskola növendékeivel történt, akik automobilkiránduláson voltak. Az automobil egy kanyarodónál felfordult és maga alá temette a kislányokat, valamint a tanítóknket. Két tanítónő és négy iskolásleány meghalt.

— (A nők gazdasági nevelése.) A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége, a Magyar Királyi Mezőgazdasági Múzeum és a Falu Országos Földművelésügyi Szövetség vendége, Paul de Vuyst belga királyi földművelésügyi államtitkár ma délután az Iparművészeti Múzeum előadótermében ismertette azokat az intézményeket, amelyek hazájában a nők gazdasági nevelésével kapcsolatban az utóbbi évtizedek folyamán létesültek.

Sebestyén Stetina Ilona magyar és Baróiné Stegmüller Mária franciánnyelvű fűdülő szavaló után, előadónk elsőben a szociális újjáépítés fontosságára utalt a háború utáni újjáépítés sorában. A család nagy szerepét mind ebben mi sem világítja meg jobban, mint az a három számadat amelyet Paul de Vuyst-tól hallottunk. A belga diákság husz éves koráig kerekén kétezer órát tölt a templomban, nyolcezer az iskolában és százezeret családja körében, vagyis itt tizszer annyi időt tölt el, mint az előbbi két helyen együttvéve. A legkedvezőbb pedagógiai viszonyok mellett sem pótolja tehát az iskola és a templom a családi nevelést, legfeljebb befolyásolja. Arra kell tehát törekednünk, hogy a nevelés és jellemképzés e három komponensre erősítse egymást, mert, mint tudjuk, akárhányszor előfordul az a sajnálatos eset is, hogy a családi nevelés, jobban mondva annak hiánya, lerontja a másik két pedagógiai elem kedvező befolyását. A gyermekek nevelésével kapcsolatban hallott analógiák közül legjobban talán az kapott meg, amely a lánchoz hasonlított a ifjuság jellemét. A legerősebb lánco is csak olyan erős, mint a leggyengébb szeme, arra kell tehát minden szülőnek törekednie, hogy e lánco szemek már kezdetől fogva erőssé kovácsoltsanak. Nászajándék helyett gondos nevelést kíván Paul de Vuyst hozományul az eladósorba kerülő leányok számára. Ennek a nevelésnek persze ki kell terjednie — és ez a megállapítás éppen a mai szűkös világban szivlelendő meg különösen — a mindennapi élet valamennyi eshetőségére. A háztartási munkán kezdve a sport, fokról-fokra ismertessük meg, amíg és ahol lehet a családi élet kereteiben, azontul pedig lehetőleg külön e célt szolgáló tanfolyamokon és iskolákban a leányokat a modern, beltérjes gazdálkodás minden csinjal-binjával. Belgiumi példákunk sikerült mozgóképeken való bemutatásával fejezte be előadónk érdekes és számos vonatkozásban újszerű és a mi viszonyainkra is alkalmazható megállapításait. Közéledő előadását szépszámu és illusztris közönség hallgatta végig, és szinte tapsal járult hozzá Paikert Alajos miniszteri tanácsos meleghangú köszönszavaihoz, melyekkel a Mezőgazdasági Múzeum agllis igazgatója az előadást befejezte.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

— (Két kolozsvári magyar tanár ünneplése.) A kolozsvári római katolikus főgimnázium tanári kara és ifjusága június 26-án a záróünnepség keretében melegen ünnepelte az iskola két derék tanárát. Czimmernann János tanár ugyanis már 85, Vezér László dr. tanár pedig 25 éve működik a tanári pályán.

Szeplő, pattanás, májfolt ellen a leghatásosabb a dr. Biró-féle
Havasí gyopár krém,
 puder, szappan és mosdóvíz!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági zsidó ság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd
 5685. Thamuz 15.
 1925. július 7.

— **Dr. Mátyás Mátyás kitüntetése.** Dr. Mátyás Mátyás, a kolozsvári Park-szanatórium igazgatója, az országszerte ismert kiváló sebész, magas királyi kitüntetésben részesült. Öfelsége kabinetirodaja értesítette arról, hogy a király egészségügyi érdemeinek elismeréséül a „Cruca Meritul Sanitar“-al tüntette ki.

— **Amundsen teljesen megöregedett.** Oslóból jelentik: A Saclmer szénszállító gőzös, amely Amundsent és társait Oslóba hozza vissza, ma megérkezett a krisztianiai fjordba. Ettől kezdve Amundsen utja valóságos diadalmenet alakult, az összes kisebb helységekből motor- és vitorlás csónakokkal ment a lakosság elébe. A csónakok zászlókkal voltak felszerelvek és zenekarokat hoztak magukkal. A part mentén is mindenütt zászlókat tűzött ki a lakosság. A krisztianiai fjordból Amundsen a magával hozott N. 17. számú repülőgépen fog Oslóba repülni. Az ország fővárosában úgy a lakosság, mint a hatóságok ünnepélyes fogadtatásra készülnek. Amundsen fényképei megelőzték már a fővárosban. Ezek után itélve, Amundsen rendkívül kimerült utjától. Hosszu, hóféhér szakállt visel és a kimerülés következtében annyira megöregedett, hogy úgy néz ki, mint egy százéves agastyán.

— **A Stinnes-koncert fölszámolása.** Berlinből jelentik: A birodalmi bankon kívül most már a porosz állami bank is a Stinnes-koncert segítségére sietett. A porosz állami bank huszmillió aranyárka lombard-hitel bocsátott a bajbajutott koncert rendelkezésére. Ezenkívül a porosz állam megvásárolta a Stinnes-féle olajipari társaságnak az alsó Elbe partján lévő kikötő részét, a rajta lévő épületekkel együtt, ötmillió márkáért. A „Berliner Tageblatt“ jelentése szerint a porosz állam még ezenkívül is vett meg különböző ingatlanokat, így legelsősorban több ezer holdnyi erdőséget Stinnesektől. A „Berliner Tageblatt“ fölszólítja a porosz országgyűlést, hogy foglalkozzék ezekkel a vásárlásokkal és elsősorban állapítsa meg a megvásárolt ingatlanok tényleges értékét.

— **Egy aradi takarékpénztár tökeemelése.** Aradról jelentik: Az aradi Victoria takarékpénztár nemrégiben határozta el alaptőkéjének 10 millióról 25 millió leire való felemelését. Ennek idején oly nagyszámban jelentkeztek a részvényjegyzők, hogy az igazgatóság kénytelen volt magasabb alaptőkeemelést javaslatot tenni a közgyűlésnek és újabb 5 millióval 30 millió leire határozták el az alaptőke felemelését.

— **A MÁV leszállítja a teheráru tarifáját.** Budapestről jelentik: Lapjelentések szerint a Magyar Államvasutak le akarja szállítani a fuvardíjteleket. Ez az elhatározás arra vezethető vissza, hogy az automobil transportok nagy konkurenciát csinálnak az államvasutaknak. Az új tarifa hír szerint szeptember elsején lép életbe.

— **Árvíz a Kisküküllő völgyében.** Dicsőszentmártonból jelentik: A legutóbbi napok hatalmas esőzései súlyos gazdasági károkat okozó árvizet idéztek elő a Parajd-Balászfalva között húzódó Kisküküllő völgyében. Viz alá kerültek az aratásra érett vetések, családok százezrei lettek hajléktalanokká. Vasárnap hajnalban érte el az ár Dicsőszentmárton, előtve mindkét Küküllőpart házait, a veteményes kerteket,

ipartelepeket. A vasuti állomáshoz vezető ut fémleternyire áll vizalatt, a koromgyár, a gázgyár, a Industria Romanaeasca de Gaz Metan telepe, az új üvegyár most épült munkaslakásai s a tisztviselők részére kihasított telkek az épülőfélben lévő házak szenvednek leginkább az árvíz miatt. A vasut melletti műmalom földszintje ugyancsak viz alá került s meg sem közelíthető az elárasztott uton. Jelentékeny kár különösen a Herkules téglagyárát érte. A lakosság körében érthető izgalom uralkodik. Éjjel-nappal tömegek időznek a Küküllőparton, várva az apadásról jövő híreket. Mint hírlík, illetékes helyen akciót indítanak a Küküllőfolyó régóta vajudó szabályozásának végrehajtására. Ez nem csak mezőgazdasági szempontból volna elsődrendű fontossága, de Dicsőszentmártonnak, mint a földgázvidék egyik ipari centrumának fejlődésére nézve is rendkívül jelentős volna, amennyiben az ipartelepek jórésze árterületen fekszik.

— **Olvasóinkhoz! Fűrdő-, vagy nyaralóhelyekre utazó olvasóinkat és barátainkat felkérjük, hogy követeljék mindenütt az Uj Keletet és sziveskedjenek azon helyeket a lapárúsító nevével együtt közölni, ahol lapunk nem kapható.**

— **Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánsági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színdarab jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

— **Eljegyzés.** Kohl Géza (Baclean) eljegyezte Teszler Ida urleányt (Óradna), Teszler Simon fatermelő leányát. (Minden külön értesítés helyett).

* **A Palesztina-hivatal közlései.** A kolozsvári Palesztina-hivatal közli: Kohn Jenő (Cluj) Sella Sándor (Déva), Weisz Ernő (Targu-Mures), és Burger Samu (Cluj) július tizedikén utazhatnak. A vonat a kolozsvári pályaudvarról nyolcadikán délelőtt 11 órakor indul. Valószínűleg külön kocsit bocsátanak a másfelől is jövő kívándorlók rendelkezésére. A francia hajó nyolcadikán indul Konstancából.

— **Egy dán herceg beállt a francia idegen-légióba.** Kalandos életre szánta rá magát Aage dán herceg, akinek két császárné a nagynénje és egy király a nagybátyja. Szerencsétlen spekulációk miatt elveszítette minden vagyonát és önzetesen a maga munkájával akarta megkeresni kenyerét. Lemondott arról is, hogy feleségül vegyen egy dúsgazdag olasz grófnőt, mert nem akarta, hogy hozományvadászással gyanúsítsák meg. Miután nem birt találni megfelelő állást, beállt a francia idegen-légióba, ahol azonnal tisztis raagot kapott. Már ki is tüntette magát a francia-marokkói harcokban. Nagyon szerényen él és meg van elégedve sorsával.

* **A fűszerkereskedő urakat felkérjük,** hogy feltétlenül vegyenek részt a kedden, július hó 7-én este 9 órakor a Kereskedő Tanács (Sfatul) helyiségében az egységes déli záróra megállapítása ügyében tartandó értekezleten. V. Pascu, szakoszt. elnök.

— **Ujabb földrengés Japánban.** Tokióból jelentik: Ideérkezett távirat szerint Tottorei kerületben ma megismétlődött a földrengés. Két nagyobb város összeomlott, más városokban pedig több utcator dőlt össze. A vasutvonalak teljesen megsemmisültek, aminek következtében a közlekedés az egész országrészben szünetel. Az áldozatok számát eddig nem sikerült megállapítani, de attól tartanak, hogy ezuttal is nagyon sokan haltak meg. A kormány gyorssegélyt utalt ki a földrengés által sújtottak részére.

— **A Márfy-per tanukihallgatásai.** Budapestről jelentik: A Márfy-perben ma délelőtt kezdik meg a tanukihallgatásokat, amelyeknek nagyrésze annak bizonyítására irányul, hogy Márfy a merényletek idején nem tartózkodott a fővárosban. Az erre vonatkozó bizonyítékokat huszonnyolc pontban foglalták össze.

* **Temesvári előfizetőinkhez!** Temesváron Bachus János az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávéház előtti újságbódében), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

— **Csehszlovákia érdekeltségét vállal egy osztrák municiógyár építésénél?** A „Prager Tagblatt“ bécsi jelentése alapján közli, hogy az osztrák kormány Enzersdorfból állami municiógyárat akar építtetni. A hír szerint Csehszlovákia is érdekelve van az építésnél és rendelkezéssel fogja ellátni a gyárat. Ilyenformán Prágából történne az osztrák hadsereg municiógyárának az ellenőrzése, amelynek egyik fő részvényese, a pozsonyi löpőgyár tulajdonosa, Roth lenne. Közvetítőként egy angol divatárucég szerepel.

— **Ripka Ferencet Budapest főpolgármesterének jelölik.** Budapestről jelentik: A „Reggel“ értesülése szerint a fővárosi főpolgármesterválasztáson első helyre Ripka Ferencet, a jelenlegi kormánybiztost jelölték. Ripkának nagyon sok híve van és megválasztását biztosra veszik.

— **Ötvenezer munkás sztrájkol Belgiumban.** Brüsszelből jelentik: A munkások és munkaadók között keletkezett konfliktus szombaton délben sztrájkban robbant ki. A legtöbb iparágban nem dolgoznak. A sztrájkolók száma meghaladja az ötvenezretet.

— **Megvizsgálják Lédererné elmeállapotát.** Budapestről jelentik: A Léderer-pör mai tárgyalásán az elnök kihirdette a törvényszék határozatát, mely szerint a bíróság elrendeli a bizonyítás kiegészítését, Lédererné elmeállapotának megvizsgálását és arra vonatkozólag az orvosszakértők kihallgatását. A bíróság ezenkívül elrendelte azoknak a leveleknek felolvasását, melyek kellek rávilágíthatnak a Lédererné és férje közötti viszonyra. Bizonyításra szorul a bíróság szerint az is, vajjon Lédererné kapott-e leveleket fogságába, melyeket — állítása szerint — elkoboztak tőle. A bizonyítás kiegészítésének elreudolése után a bíróság Bernstein Jenő fuvarost, Kodelka barátját hallgatta ki. Bernstein vallomásában elmondotta, hogy benyomása szerint Kodelkának viszonya volt Léderernével. A bizonyítás kiegészítésének lefolytatásával valószínűleg kedden este lesz készen a bíróság, úgy, hogy ítélet valószínűleg szerda estére várható. Érdekes és megemléstreméltó dolog, hogy Léderernének a tárgyalás megkezdése előtt egyetlen kívánsága az volt, hogy fekete selyemruháját cellájába vigyék, hogy azt a főtárgyaláson viselhesse.

* **Tüdőcsucshuruban szenvedők olcsó szanatorium-rendszere** kezelésben részesülhetnek Máriaivölgy klimatikus gyógyfürdőn ארטה' כשר konyha. Prospektus: Dr. Kohn gyógyszerár Cluj.
 * **Nagyváradon** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (Ernyőzlet).

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél.** Képviselet az ország minden helységében.

Kereskedők figyelmébe!

Tarts munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl
Hoffmann Ferencz
 TOPLIȚA-ROMANA

Kísérleljen meg egy próba minta-csomagot!

Nagu

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	25
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlín harisnya divat színben	69
Cérna-muszlín minden színben	98
Selyemfátyol harisnyát minden színben	125

BLATT

FÖTÉR IS

Divatkoztyúkban és kőöltőrukkban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

A bukaresti és kolozsvári kereskedők állásfoglalása a zárórakérdésben

Értekezlet a kamarában. A fűszerkereskedők a déli záróra időpontjának módosításáért. A bukaresti értekezlet

(Cluj-Kolozsvár, július 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész romániai kereskedelmi társadalmat a most megjelent miniszteri zárórarendelet foglalkoztatja, mely egyes részeiben komplikált intézkedéseket tartalmaz a kereskedői társadalomra nézve. A kolozsvári kereskedők tegnap, július ötödikén, a vasárnapi munkaszünet és a hétköznapi záróra kérdésében a kereskedelmi és iparkamarában értekezletet tartottak, amelyen Pop Sever elnökölt. Az értekezleten az érdekelt kereskedőkön kívül részt vett dr. Chirilla munkügyi felügyelő és Varga Viktor iparhatósági főnök is. Az értekezlet a vasárnapi munkaszüneti törvény rendelkezéseit általában helyesnek tartotta s intézkedései ellen lényeges kifogás nem is hangzott el. Lényeges kifogás a hétköznapi záróra vonatkozó intézkedések ellen sem volt, ellenben a beosztási időt a fűszerekek kérték, hogy a többi szakmához hasonlóan, déli egy óráról délután három órára tegyék át.

A vásárlásra vonatkozólag az volt az értekezlet álláspontja, hogy miután több helyen van hetipiac, ugyiszintén a vidékről a hetipiacra bejövő közönségnek több felvonulási útja van: az egész város tekintessék vásárlónak, és így a város összes kereskedőinek joga legyen a nyitvatartásra. Az érdekeltek egy része kifogást emelt az ellen a helytelen gyakorlat ellen, hogy az ugynevezett bodegások, valamint gyümölcs- és zöldségkereskedők csak ezt a címet viselik, holott legnagyobb részük másféle fogyasztási cikkeket is árul. Ez az állapot az élelmiszer-kereskedelemre nézve sérelmes, mert úgy a vasárnapi munkaszüneti törvény, mint a hétköznapi zárórarendelet különleges elbánásban részesíti ezeket. Ezek a tulajdonosok rendszerint tilos időben is árusítanak meg nem engedett cikkeket. Az érdekeltek arra kérték a kamarát, járjon közbe, hogy egy bizottság alakítsa a munkügyi felügyelőből, a rendőrprefektura és a kamara képviselőiből, amely bizottság a helyszínen állapítsa meg az ily címeket viselő üzletek minőségét. Az értekezlet még több foglal-

kozási ág hétköznapi zárójának rendeletileg való szabályozását kérte.

A fűszerkereskedők megbízottai ma, kedden este hét órakor a kolozsvári Sfatul Negustoresce helyiségében külön értekezletre ülnek össze, amelyen a javaslatot szövegezik meg arra vonatkozólag, hogy a fűszerkereskedők zárójára ne a miniszteri rendelet szerint megállapított délutáni félkettő és félhárom óra között legyen, hanem lehetőleg olyan időpontban, mely a kisebb fűszerkereskedők érdekeivel nem ellentétes. Egyébként, jölehet a rendelet már teljes szövegében a „Monitroul Oficial“ legutóbbi számában napvilágot látott, a kolozsvári hatóságok még nem tettek generális intézkedéseket a zárórarendelet végrehajtására. Ez valószínűleg azért van így, mert a munkügyi felügyelőség össze akarja egyeztetni a nem éles ellentéteken nyugvó kereskedő-érdekeket s így pár nap múlva sikerülni is fog a zárórarendelet kérdését véglegesen rendezni.

A bukaresti Sindicatul Comerciantilor köré csoportosult kereskedők tegnap délelőtt a Dáciában nagygyűlést tartottak a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény ügyében. A nagygyűlésen a kereskedelmi alkalmazottak képviselője is részt vett, aki kijelentette, hogy a főnökök érdeke is azt kívánja, hogy a zárórák és a munkaszünet kérdését véglegesen rendezzék. Megkísérelték a közvetlen megegyezést, mely azonban nem sikerült.

A kereskedők határozati javaslatot fogadtak el, melyet ma egy küldöttség fog átadni Chirulescu miniszternek s amelyben a következőket kéri:

A rövidáru üzletek 12-2-ig tartanak déli szünetet s este 8 órakor zárják üzleteiket. A fűszerekek déli szünete délután 2 órától 5-ig tartson, esti zárójuk 9 óra legyen. A korcsmákat sorolják egy kategóriába a bodegásokkal és az éttermesekkel s így ezeknek ne legyen déli szünetjük. A piacok 11 óráig tarthatók fenn. Évenként legfeljebb 2 hetivásárt engedélyezzenek egy városban.

Változás a dicsőszentmártoni Negru de Fum (koromgyár) vezetésében. A gyár vezetésében beállott változásokkal kapcsolatban előtérbe nyomult a részvénytársaság kérdése is. Az Ornstein Jenő igazgató halálával megüresedett vezetői állást az igazgatóság ideiglenesen a Temesvárról meghívott Feuchtwang igazgatóra bízta, aki a vállalat külföldi részvénytársaságát részben belföldi érdekeltségek között szándékozik elhelyezni. Az intenzív üzletmenet az alaptőke fölemelését is szükségessé teszi. A gyár eddigi évi 6 vagon termelése az ország fogyasztásának csak felét biztosítja s ezért indokolt új befektetésekkel a termelő-képességet megkészszeretni. Feuchtwang igazgató a napokban utazik Berlinbe, hogy az I. Michael & Comp. koncernnel az erre vonatkozó tárgyalásokat megkezdje.

Rohamosan nő a francia bankjegy-forgalom. Párisból jelentik: A bankjegyforgalom az utolsó héten közel egymilliárd franknyi növekedést tüntet fel. Egyidejűleg növekedett a jegybank által az államkincstárnak nyújtott függő-kölcsön nagysága is. Ez az új nyílt infláció nem érte még el a tetőpontot.

A Biharmegyei Népbank szanálási akciója. Nagyváradról jelentik: A Biharmegyei Népbank szanálása ügyében a Banca Națională helyiségében rendszeren folynak a beható tanácskozások. A belényesi fiók betevői is csatlakoztak a felszámolóhoz, mint a megoldás egyedüli módjához. A Bihoreana, tekintettel arra, hogy a piac fontos érdeke is az, hogy a csőd elkerülhető legyen, visszavonta a csődnyitási kérvényt. A felszámolóknak megválasztott tagok ennek folytán a jövő héten betérjesztik jelentésüket s kezdetét fogja venni a jelentékeny aktivakészlet árverésen való értékesítése.

Sztrájk a dicsőszentmártoni nitrogéngyárban. A nitrogéngyár munkássága az elmúlt héten beadványt intézett a gyár igazgatóságához, melyben jelentékeny béremelést kért. Az igazgatóság megértéssel fogadta a munkások igényeit, de a nehéz gazdasági viszonyok miatt csak 3 százalékos béremelést helyezett kilátásba. A munkásság bizalmiférfiai ezt keveselték s bezúntatták a munkát. A helyszínen megjelent marosvásárhelyi iparfelügyelő eredménytelenül közvetített a tárgyaló felek között s így a sztrájk tovább folyik.

Az Erdélyi Üvegyár építkezése. Az Erdélyi Üvegyár barzasi ipartelepének építkezése intenzíven halad előre úgy, hogy minden valószínűség szerint szeptember végén a gyárüzem beindulhat. Főleg tábla és katedrál, valamint zsinórüveg gyártására fog beindulni, mely cikkeket eddig Csehországból importáltak. A gyár nemcsak Románia szükségletét lesz képes fedezni, hanem a közel keletre is fog gravitálni s különösen a palesztinai piac megszerzésére helyez sulyt. Reméljük, hogy a gyár megindulása jelentékenyen erősíteni fogja a romániai ipar relációit Palesztinában.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról egyéni és társaságokról, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág“ országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Julius 6-án

A lej: Zürichben 237.50, Párisban 9.70, Budapest 325, Bécsben 325.

Kolozsvár. Devizákban lanya az irányzat. Élénk forgalom mellett bőséges áru kínálat. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.60—30.85, Prága 6.46—6.55, Budapest 322—325, Páris 10.50—10.60, Zürich 42.40—42.60, Newyork 217.00—218.50, London 1065—1068, Milánó 7.80—7.90.

Zürich. Zárulat: Berlin 122.70, Amszterdam 206.50, Newyork 515.00, London 2505.50, Páris

Hatóságilag engedélyezett **Végeladás!** Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen feloszlatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusítjuk.**

Lőrincz és Tóth
Cluj, Piața Unirii (Fő tér) 8. szám.

Berendezés eladó Berendezés eladó

Már csak **25** nap választ el attól **100** leért csaknem kettőmilliót érő kis uradalom tulajdonosává lehessünk!

Sorsjegyek kaphatók minden helybeli pénzügyesnél, valamint fodrászteremben és üzletben, a Közhasznú Tkp. van (Cal. Victoriei 3.), ahol postai rendelések is eszközölhetők. Vidéken: N. Várad, Máramaros-Sziget, N. Bánya, Nagykaroly, Szatmár, Tasaád, Zilsh, Sz. Somlyó, Zsitó, Dás, Beszterce, Szamosújvár, M. Vásárhely, Csikszerecs, Kézdivásárhely, Barót, Ditró, S. Szentgyörgy Kovászna, Szászrégen, Brassó.

2470-00, M
pest 72-50
237-50, Va
Bukare
—, Lon
8-05, Zúri
Budapest 30
Bukare
márka 52-
sterling 10
43-00, ola
3-75, dollár
shilling 31-
6-50, belga
.....
Sze
S. G. T
der betref
Sache forg
ten dort n
Fürst, de
zugeteilt v
ben. Da d
befindet, n
S. A. I
L. B. S
felelős tisz
utleveleket
ki. 3. Ne
Tasnás
az ön álta
de Comert
torie).
125 Ze
védő Irod
48. szám.
G. M.
szokások v
Érdekl
Palesztinál
I. A. I
I. Sch
suche, für
schen Gr
keine Zeit
Sachen ve
L. M.
melyik né
Sch. H
Alaphoz f
nand 48.)
Déda.
laszolunk
L. Mar
pitották m
H. S.
ist das
und besch
seine Dien
H. I. F
munkra h
Üz
főutcán
„Rado
r
Zsá
Pon
Sch
פ. ש. ש.
Ajánlja el
Post
pontosan
vezmény.

2470-00, Milánó 1925-00, Prága 1527-75, Budapest 72-50, Belgrád 8-95— Bukarest 237-50— 237-50, Varsó 98-50, Bécs 72-55.

Bukarest. Devizák: Páris 10-33, Berlin —, London 10-70, Newyork 219 25, Milánó 8-05, Zürich 42-60, Bécs 30-33, Prága 6-50, Budapest 30-33.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820, német márka 52-00, leva 1-50, török lira 116, font sterling 1065, francia frank 10-65, svájci frank 43-00, olasz lira 8-10, drachma 3-70, dinár 3-75, dollár 218-50, lengyel forint 42-50, osztrák shilling 31-00, magyar korona 30-00, cseh korona 6-50, belga frank 9-90, holland forint 87-50

Szerkesztői üzenetek

S. G. Timisoare. Wir haben persönlich in der betreffenden Advocaturkanzlei in Ihrer Sacheorgesprochen. Man findet Ihre Schriften dort nicht vor. Vermutlich hat Dr. Oskar Fürst, dem damals diese Angelegenheiten zugeteilt waren, vergessen Ihre Akten abzugeben. Da dieser sich gegenwärtig in Palestina befindet, müsen Sie noch einige Zeit gedulden.

S. A. Fulghes. Még tanulnia kell.

L. B. Sebis. 1. Minden osztály élén egy felelős tisztviselő áll. 2. A Palesztinába szóló utleveleket a belügyminisztériumban állítják ki. 3. Ne bizzon sokat benne.

Tasnás. A pontos felvilágosítást megadja az ön által említett testület. (Cluj, a Camera de Comert si Industrie palotájában Cal. Victoriei).

125 Zerindul Mare. Forduljon a Zsidó Jogvédő Irodához, Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. szám.

G. M. Supusin. Minden országban más-más szokások vannak e tekintetben érvényben.

Erdeklődő, Sighisoara. E hó 9 én utazik Palesztinába. Végleg ott fog letelepedni.

I. A. 1. augusztusban, 2. lesz.

I. Sch. Borgóprund. Beachtenswerte Versuche, für anser Blatt aber schon aus technischen Gründen unbrauchbar. Leider gibt es keine Zeitung hier, in welcher man diese Sachen verwenden könnte.

L. M. Biusa. Tudtunkkal illyent csak valamelyik német városban adnak ki.

Sch. H. Vințul. Tessék a Zsidó Nemzeti Alaphoz fordulni. (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.)

Déda. Csak aláírással ellátott levelekre válaszolunk érdemben.

L. Marghita. 1. Még az első cionisták állapították meg. 2. Zsidó.

H. S. Sighet. 1. Mit einem ungarischen Pass ist das Naturalisations-Verfahren langwierig und beschwerlich. 2. Selbstverständlich muss er seine Dienstpflicht absolvieren.

H. I. Erszakácsi. Jó, de témája miatt számunkra hasznavehetetlen.

Üzlethelyiség

főutcán azonnal kiadó. Bővebbet „Rador Publicitate“-nál, Str. Memorandului (v. Unió-u.) 12.

Zsák

Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó

Timisoara

Piata Traian No 2

Schnabel Herman

חשר חרמ. huscsarnok és szalámigyára Cluj, Piata M. Viteazul 26.

Ajánlja elsőrendű szilámi gyártmányai: legolcsóbb napi áron.

Postai megrendeléseket

pontosan elküldők, viszonteladónak nagy árkedvezmény. Árjegyzék és מכתב קנינה kívánatra mindenkinél

SPORT

Labdarugás

Kolozsvár. UCASP—Universitatea 1:0. Bíró Sadoveanu (Bukarest). Selejtezőmérkőzés, az országos futballbajnokságért, mely nagyszerűen indult, amely azonban egy súlyos szerencsétlenség miatt nem nyertett befejezést. A 20.-ik percben Mézner révén az UCASP góllhoz jut és rá pár percre Hatiegan (U) összefut Péterfyvel (UCASP) olyan szerencsétlenül, hogy Hatiegan súlyos orrsontörést szenved. Előzőleg az ifjúsági Russu, aki a hiányzó Guga helyett állott be a csapatba, ugyancsak egy összefutásból karját törte. Ez a két szerencsétlenség arra készítette a futballszakosztály elnökét, dr. Mitter Valért, hogy akadályozza meg a mérkőzés további lefolyását. Rendőrök jöttek és kiürítették a pályát és a tribünt is, úgy, hogy a mérkőzés folytatása a bukaresti központ előtt lesz.

Eddig rendben is volna a dolog. Ezután azonban olyan dolgok történtek, ami nem méltó Kolozsvár sportjához. Az UCASP játékosait kövel megdobálták, Péteffyt pedig, aki az ominózus összeütközés egyik részese, bekisérték a rendőrségre, sőt reggelig ott is tartották.

Victoria—RMS a sors összejátszása folytán ezt az előmérkőzést sem lehetett befejezni, mert Szűcs RMS játékos lábszárcsonttörést szenvedett és ez annyira depimálta a játékosokat, hogy abbahagyták a barátságos mérkőzést.

Gyulafehérvár. NTK (Nagyenyed)—Unirea 6:1 (3:1).

Nagyvárad. Egyetértés—NAC 1:0 (0:0). Az eredmény mögött egy csomó dribli rejtőzik. Nem fejezték be ezt a mérkőzést egy tizenegyes büntetőrugás miatt, úgy, hogy a szövetség döntése határozza meg a végleges eredményt.

Máramarossziget. Törökvs (Nagyvárad)—Sámson 5:0 (2:0). Bajnoki.

Arad. Glória CFR—AMTE 1:0 (1:0). Barátságos.

Brassó. BMTE—Brasovia komb. 4:1 (1:1). Barátságos.

Bukarest. Kinizsi—Venus 2:0 (1:0) az országos bajnokságért folyó küzdelmet a Kinizsi könnyen nyerte.

Atlétika

Brassó. Atlétikai mérkőzés folyt le vasárnap az itteni kerület bajnokságáért, melyen az eredmények közül a 110 méteres gátfutásban elért 17 mp. idő, valamint a távolugrásban elért 685. cm. eredmény az eddigi legjobb országos eredmények, amelyeknek rekordként való hitelesítését azonban megakadályozza az, hogy a brassói pálya, amelyeken a versenyeket megtartották, közismerten lejtős.

Temesvár. A kerületi bajnokságokért lefolyt atlétikai versenyen csupa gyenge eredményeket ért el. Igy a 110 m. gátfutást Fischer (TAC) nyerte 21-3 diszkoszt dr. Corcau 30-85 és ehez hasonló eredmények voltak. A délelőtt lezajlott ifjúsági versenyen megjavították a hármasugrás ifjúsági rekordját 12.01 m.-re, a rudugrását 2-81-re és a távolugrását 6-05. cm.-re.

Sparta

(volt Sugar & Deutsch) — az összes sportcikkek szaktársa. — Cluj, C. Victoriei 5.

Birkózás

Az aradi nemzetközi birkózóverseny eredményei. Az Aradon megtartott nemzetközi birkózóverseny a következő eredménnyel végződött:

Légsúly. 1. German (UCASP). 2. Kilián (AMTE). 3. Skerlecz (Budapest).

Pehelysúly. 1. Német (MTE) Budapest. 2. Tuss (UCASP). 3. Lovász (TAC).

Könnyűsúly. 1. Antalfy (Toldi). 2. Sesta (Bécs). 3. Matura (MTE) Budapest.

Kis közepsúly. 1. Görgey (Budapest). 2. Kleitsch (Kinizsi). 3. Privalesek (NAC).

Nagy közepsúly. 1. Kondorossy (UCASP). 2. Francisc (AMTE). 3. Tasi (UCASP).

A Toldi vándordíját az UCASP nyerte 9 ponttal, második a budapesti MTE 5 ponttal, harmadik az AMTE 2 ponttal.

Külföldi eredmények

London. Lacoste nyerte a tennisz világbajnokságát. A wimbledoni tenniszvilágbajnokság döntő mérkőzésén a francia Lacoste megverte honfitársát Borotrárt és megnyerte a világbajnokságot.

A vigaszdíj döntőjében Kehrling, a budapesti MAC kitűnő versenyzője 6:3, 6:4 arányban győzött George angol versenyző ellen és megnyerte az Allengand-plakettet.

Varsó. MTK Budapest—Polonia 0:0 Szombaton megtartott mérkőzés, amelyen a letört MTK teljesen gólképtelen volt.

MTK—Polonia 2:2. A vasárnapon megtartott revansmérkőzés is eldönthetetlenül végződött.

Stocholm. Ausztria—Svédország 4:2. A két ország válogatott csapatainak mérkőzésén az osztrákok biztosan győztek.

Mosse hirdetés

Aradi

ARAD

árumintavásár

és butorkiállítás

1925. aug. 1—10.

75% utazási kedvezmény.

Gazdasági kiállítás. Koncertek, theatralis szórakozások és rádió. Sportesemények és ünnepségek. Országos kongresszusok és nagygyűlések stb.

Gabella-jegyek tekercsben, Róvész E nő nyomdájában Targu-Mures, megrendelhetők.

Moulin Rouge

Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.

Megnyitotta legszebb

amerikai terraszát

az ötödik emeleten. Legpompásabb kilátás. Variete színház. Elsőrangú étkező, két zenek. A legkellemesebb sarnok. Nyitva reggelig.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely légzőszervi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbetegnek, ves-bajcsor, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 350 lej. Orthodox konyha.

Pályázat

A hátegi aut. orth. hitközségben a megürült kántor-metszői állás betöltendő. Pályázhatnak oly egyének, kik 3 elismert orth. rabbittól nyert קבלות-szal birnak, jó s széphangu előimádkozók, balköre s jó móhelek. Fizetés: természetbeni lakás villanyvilágítással s a szokásos jövedelmen felül a megegyezés szerinti havi járandóság. A próbaelőadásra meghívot-taknak a költséget megtérítjük.

Kacz Lajos, hitk. jzö.

Dr. Deák Lajos, hitk. elnök.

APRÓHIRDETÉSEK

Nőül venne 50 éves özvegy kereskedő, ki 200.000 lej vagyonnal és teljes berendezéssel rendelkezik, 45 év körüli gyermektelen, hasonló vagyonnal bíró zsidó nőt. Esetleg vidékre is benősülne. Megkereséseket „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kérek.

Motorokat, benzín, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételeire, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Eladók üzleti stélszák, pultok és komplett ebédő Pálfnál, Hosszu-u. 40. 9344

Vigyázat! Első nagyszabású, 100% szalámi, hus és hal **konzervek,** melyeket legújabb és melegen fogasztani. Utazóknak nagyon alkalmas. Postai megrendeléseket pontosan eszközölök. Vízonteladónak nagy árkedvezmény. Bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és **הַשְׁמֵרָה** kívánata ingyen. Eljövits Mózes, Sibiu, Str. Gustaritei No 32. 9371

Suche in allen Zweigen der Hauswirtschaft tüchtiges Fräulein, deutscher Muttersprache zu 2 Kindern im Alter von 2 und 4 Jahren. Gehalt nach Übereinkommen. — Eintritt sofort. Anträge erbeten an Adresse Herz Henrik, Petroseni 9377

Kiadó Calea Victoriei 113 szám alatt, új modern 2 szoba konyha, esetleg 4 szob. konyha és 1 szob. konyhás lakás, valamint szép, világos souterrain cca 140 m² területtel. 9356

Ruszlis és egy literes beírtes üvegek jutányos áron eladó **LÉB FIVÉREK,** P. Mihai Viteazul 8.

Kerestetik rőfös és rövidára szakmában, híratrendezésben jártas segéd azonnalra, legkésőbb aug. 1-re. Jobb erők ajánlkozzanak Goldberger, Zsibó. 9370

Motorok Szivógáz 20—60 HP. Benzín 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. Gőzgépek félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen ajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Bucuresti **LUTHER söresarnok** megnyílt **18.** A Tornavivódával szemben (Széchenyi-tér)

Ha jól akar nősülni vagy **lérvhezmenni,** forduljon hozzánk „IDEÁL” házasságközvetítő iroda, Albatula, Str. Simion Barnuțiu No 20. 1864

Safumare legforgalmasabb helyén régen bevezetett rőfös, köölt, szövőttáru kereskedő keres bizományi lerakatot, esetleg 500.000 lei tőkével, teljes garancia mellett, engros üzlet bevezetéséhez társat venne. Szétválás esetén bármikor gyors leboncolás garntálva. — Ajánlatokat „Biztos üzlet” jellegére a Szamos Hírlap-iroda, Safumare, továbbit. 9369

Weiss Áron főkantor és más lemezek, valamint **VOX** hangkészülékek **Triska I.** zongoragyárártár, Cluj, Str. Saguna 14. 1

Azonnal átadható házastelek 3 szoba, konyha, fürdő stb. nyári konyhával Str. Miron Costin [Apor] 4 sz. alatt eladó. 9356

Régóta fennálló vaskereskedés Brassóban forgalmas helyen, haláleset miatt sürgősen eladó. Bevevőbet Elekes hirdetési irodában, Brassó, Kapu-utca 32. 9378

Kereselek megvételre 3—4 szobás, fürdőszobás beköltözhető házat. Cim a kiadóban.

Két szobás modern lakás fűdősobával, új házban azonnal átadó. Cim Radol' Mosse hirdetési vállalatnál, Cluj, Str. Reg. Maria 37. 9368

Ügyeljen a címre! Oradea-Mare, Str. Nic. Iorga (Zeláfa-u.) 19.

Berkovitsné **הַשְׁמֵרָה** vendéglőjét karthelyiséggel kibővítette. Ismert elsőrend konyha. Mérsékelt árak!

Budapesti utamról hazatérve, ismét vállalko úgy női, mint férfi fehérműt. Futó Istváné, Lakásom volt Főter 9., most Str. Romei 13. (vált Eperjes-utca). 9375

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

A jövő évad bérléte. 5-én volt a jövő évadra szóló bérlétkötések utolsó napja. A titkári iroda most serényen dolgozik a helyek végleges beosztásán és a bérlétyegyek kiállításán. A közönség bizalmának a jele, hogy a premierbérlők száma már eddig is kétszer magasabb, az A) bérlők száma pedig 42-vel magasabb, mint a tavalyi. A B) bérlők száma ugyanaz maradt, mint tavaly. Ez még nem végleges, mer az időny megkezdése előtt, augusztus végén, minden évben pótbérléte szokott hirdetni a színház, hogy azok is helyhez jussanak, akik nem jelentették be igényüket a rendes bérlétkötések idején. Megállapítható már ebtől most, hogy évekre visszamenőleg nem volt olyan nagy bérléte a színháznak, mint a mielő a jövő évadban lesz.

Már én ilyen vagyok! Az idei évad utolsó premierjének előkészületei szorgalmasan folynak az Izsó Miklós vezérése mellett. Szerzője a legötletesebb francia író: Ivo Mirandae. Fordítója Heltai Jenő. Fineman pikáns, a jóízűt nem sérti, de fiatal lányoknak nem ajánlatos megnézni. Egyelőre három estére van kitűzve s a pénztár mind a három előadásra árusítja a jegyeket.

Magyar Színház heti műsora
Kedd: Elssler Fanni (Pintér Böske vendégjátékával. Sorozatszám 279)
Szerda: Felcségen babája (Operett, 5-ödször, sorozatszám 280)
Csütörtök: Már én ilyen vagyok! (Ujdonság, előszőr, Neményi Lilivel, Erényi Biskével, Tompával, Illással, Leóvayval. Sorozat 281)
Péntek: Már én ilyen vagyok! (Sorozat 282)
Szombat: Már én ilyen vagyok! [Sorozat 283]
Vasárnap d. u. fél 4-kor: Nótás kapitány [Lendvai Böske, Szabó Ica vendégjátékával, mársékelte helyárrakkal. Sorozat 284]
Vasárnap este fél 9-kor: Ezüst-irány (Operett repris, új betanulással és új szereposztással. Karácsonyi Hível, Neményi Lilivel, Tompa Bálával, Bányász Istánnal. Sorozatszám 285)
Hátfő: Ezüst-irány [Sorozat 286]

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd és szerda, július 7 és 8. **Koenigsmark.** I. rész, 6 felvonásban. Monumentális szalondráma, káprázatos rendezéssel, Pierre Benoit regénye után. Főszerepben Hugnette Duflos és Jaque Catelain.
Csütörtök, július 9. **Koenigsmark.** II-ik és utolsó rész, 6 felvonásban.
Urania-mozgó. Kedd és szerda, július 7 és 8. **Szent Mihály.** Monumentális dráma, 6 felvonásban, egy gróf életéből. Főszerepben Svetislav Petrovich.
Csütörtök, július 9. **Maciste Imperatore.** Szalondrám, 7 felvonásban, káprázatos i nyüzéssel. Főszerepben Maciste.

Palesztinába utazók figyelmébe
Minden emigráns, chauc, turista nélkülözhetetlen utralója
1 Ráth-féle magyar-héber nyelvtan 100 L.
1 Héber-német szótár **הַשְׁמֵרָה** 220 „
1 Héber-német Heber Menorah szótár. 320 „
1 S chon, **הַשְׁמֵרָה** Héber társalgási könyv magyar vagy német kiadásban .. 80 „
1 Nawratzki: Das neue jüdische Palestina 220 „
1 Press Palestina Reisehandbuch 5.0 „
1 Palestina térképe 20 „
Beszerezhető a SAFRUTH könyv. kereskedésben Cluj, Str. Sf. O. Josif 1.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. **Részletre is.** leszállított áron árusítom. **Részletre is.** Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Természetes ásványviz. Celestin
VICHY Grand-Grille Hopital
A francia állam forrása: bevált: csuznál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségnél, izületi fájdalmaknál. **VICHY** kitünően használt májbántalmaknál. gyomorfájdalmaknál.
Ovakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lugsavas, emészthető víz házi elkészítése. **Vichy-Etat** pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák
Neumann M. cég
Cluj, Piaia Unirii No 14.

Tevékeny könyvnyomdász
önálló munkaadó, amerikai téglajátógéphez, csekély tőkével (szombati munkaszünet) társnak kerestetik. „Föld” könyvnyomda és első nagyszabású bélyegzőgyár, Sibiu. Hermes 18711

Tanítanak, szórakoztatnak gyönyörködtetnek!

Dr. Dienes László: Művészet és világnézet	100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története)	132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidófiu története)	80
Schnitzler: Garlan Berta asszony	160
Lagerlöf: A császár	140
Victor Hugó: A párisi Notre Dame I-II.	360
Benedek: Erdélyi történetek	176
Tabéry: Szarvasbika	176
Multatuli: Havenclar	198
Bashkirtseff: Mária naplója	176
Spunda: A halottbüvölő	176
Biró: Vizözön	48
Strindberg: Krisztina	110
Gogoly: Tanyai esték	154
P. Benoit: Atlantis	176
Móricz Zsigmond: Pillangó	150
Hemon: Maria Chapdalena	160
Gerald: Szeretni	176
„ Ezüstlakodalom	176
„ Te meg én	176
A. France: Elbeszélések	24
„ Az istenek szomjaznak	120
„ Pártitő angyalok	132
Sztrokay: A rádió	36
„ Kis elektrotechnika	36
Thiering: A textilipar	100

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában,** utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Szerkesztő: ...
Evek tartó ha ...
Csak né ...
sikoltás, ...
szoritója ...
Az emb ...
lanul ál ...
lis korm ...
erdélyi ...
most egy ...
litható, ...
a kisebb ...
véres fe ...
dött fia ...
ceum tí ...
erre az ...
már az ...
elhullott ...
már esa ...
nulhatta ...
esett el ...
került m ...
A hősi ...
iskolákn ...
le mind ...
tető kez ...
Eltek ...
diáktól, ...
le, ez az ...
niai kise ...
kisérteti ...
most lez ...
tatják ...
kormány ...
akarja p ...
a kisebb ...
akarja le ...
sterillé, ...
népek jó ...
keretít v ...
E sze ...
azoknak ...
kodva, e ...
közlede ...
liberális ...
halálhar ...
de minde ...
és cseled ...
szálig ell ...
Mindene ...
lelkisme ...
a mi ver ...
zelmüket ...
szer nem ...
hátrányo ...
jobb sors ...
Ez az ...
lekiproz ...
anélkül ...
azokat a ...
pszichika ...
és román ...
mig a ro ...
csupán r ...
segítőket ...
valóságga ...
már nem ...
megvalós ...
merus nu ...
A rom ...
román de ...
hogyan ...
nemcsak ...
szágra, d ...
kisebbség ...
fognak b ...
vőjét ilye ...
törjék de ...
abba, hog ...
kiszivatty